Ազգ
Azg armenian daily
14 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1996 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 216 (1222)

Ռուսաստանն ու Բելառուսը հաջորդ տարի կմիավորվե՞ն

13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ. «ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ». Բելառուսի նախագահ Ալեքսանդր Լուկաշենկոն առաջարկեց համար անշին անցկացնել Ռուսաստանի եւ Բելառուսի խորհրդարանների համատեղ նիստ, նրանց միենալով լուծել 2 երկրների հետագա ինտեգրացման եւ նույնիսկ, եթե անհրաժեշտ է, նրանց միավորման հարցը: Երեկ ունենալով այստ Ռուսաստանի Պետդումայում, Լուկաշենկոն հայտարարեց նաեւ, որ միջուկային հրթիռների դուրսբերումը Բելառուսի տարածքից Ռուսաստան կարող է սառեցվել, քանի դեռ ՆԱՏՕ-ն երաշխիքներ չի ներկայացրել, որ Արեւելյան Եվրոպայում միջուկային զենք չի տեղակայելու: Խոսելով Բելառուսի մասին, Լուկաշենկոն ընդգծեց, որ երկրում սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը կայուն է եւ [illegible] կանխարգելում [illegible] հարցերը: Լուկաշենկոյի ելույթի սկզբին լոկ առաջ «Յաբլոկո» խմբակցության եւ ժողովրդական ընդդիմության շուրջ 70 պատգամավորներ ցուցադրաբար լքեցին նիստերի դահլիճը:

ԵՐԹԱՆ

Թուրքիայի կողմից շրջափակումը չարի՞ք է, թե՞ բարիք

ԵՐՎԱՆԴ ԱԶԱՏՅԱՆ

Ղարաբաղյան հակամարտության հենց սկզբից Հայաստանին պարտադրված թուրքական շրջափակումը վերացնելու ուղղությամբ հայաստանյան եւ սփյուռքահայ մարմինների կողմից թափված ջանքերից հետո, երբ թունելի վերջում լույսը սկսեց հստակ երեւալ, հետաքրքիր կացություն է ստեղծվել մեզ համար: Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության գագաթաժողովի եւ վերջերս դեպի Կարս եւ Գերմանիա կատարած ուղեւորությունների ժամանակ նախագահ Դեմիրելի հանձնարարած հայտարարությունները շրջափակման մոտալուտ վերացման առնչությամբ միաժամանակ եւ հույսեր են արթնացնում, եւ մտահոգություններ առաջացնում Հայաստանում: Հույսեր, քանի որ Հայաստանը վերջապես ավելի հեշտությամբ է շնչելու եւ ավելի բնական միջոցներով է կարգավորելու իր հարաբերությունները արտաքին աշխարհի հետ, եւ մտահոգություններ՝ քանի որ նման զարգացումն ի վերջո, անկասկած, ունենալու է իր հետեւանքները:

Հայաստանի կառավարությանը կարելի է շնորհավորել այն բանի համար, որ առանց Թուրքիայի հետ հարաբերությունների հարցում սկզբունքային զիջումների, կարողացավ բաց անել Թուրքիայի տարածով նախ օդային, իսկ այժմ էլ ցամաքային ճանապարհը:

Հակադիր տրամադրությունները առաջանում են այնժամ, երբ մենք ենթարկվում ենք շրջափակման ազդեցությանը ու նրա հետագա արձագանքները: Անտարակույս շրջափակումը մեր վզին փաթաթվեց Հայաստանի պատմության ամենաանհարմար ժամանակաշրջանում, երբ ժողովուրդը մի կողմից պայքարում էր հարմարվելու նոր կացութաձեւի դժվարին պայմաններին, մյուս կողմից պատերազմ էր մղում, փախստականներին տեղավորում եւ նաեւ բուժում սարսափելի երկրաշարժից ստացած իր վերքերը: Այնուամենայնիվ, Հայաստանը կարողացավ դուրս գալ այդ ամենի տակից առանց ենթարկվելու Ղարաբաղից հրաժարվելու թուրք-ադրբեջանական ճնշմանը: Սակայն Հայաստանն, ինչ խոսք, շատ թանկ վճարեց շրջափակման դիմաց:

Այժմ երբ անդրադառնում ենք այդ խնդրին, տեսնում ենք, որ Թուրքիան էլ ոչ պակաս չափով տուժեց շրջափակման հետեւանքով: Հայաստանի տնտեսական եւ ռազմական շրջափակումը իրականում երկսայր թուր դարձավ Թուրքիայի համար, հետեւյալ պատճառներով:

Տես # էջ 2

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

Վիճարկվում են ՀՀ նախագահական ընտրությունների արդյունքները

Հոկտեմբերի 24-ին ՀՀ նախագահի թեկնածու, ԱԺՄ նախագահ Վազգեն Մանուկյանը, Սահմանադրությամբ նախատեսված կարգով, դիմել էր Սահմանադրական դատարան՝ ԿԸՀ-ի կողմից ՀՀ նախագահական ընտրությունների արդյունքներն անվավեր ճանաչելու պահանջով: Այն էր դիմել նաեւ ՀՀ նախագահի թեկնածու Աշոտ Մանուչարյանը՝ խնդրի նույն կերպածով: ՍԴ-ն որոշում էր կայացրել միացնել այդ երկու գործերը եւ դրանք քննարկել միասին:

ՆԱԻՐԱ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

ՍԴ-ի մասին ՀՀ օրենքի 44-րդ հոդվածի համաձայն նոյեմբերի 13-ին ՍԴ-ն փակուռեց իր առաջին գործով նիստը Վ. Մանուկյանի եւ Ա. Մանուչարյանի դիմումների առնչությամբ: Որպես պատասխանող կողմ էր հանդես գալիս Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը Խ. Բեգիջյանի գլխավորությամբ, իսկ Մանուկյանի ներկայացուցիչներն էին Հրանտ Խաչատրյանը, Տիգրան Ջանոյանը եւ Շավարշ Քոչարյանը, իսկ Ա. Մանուչարյանինը՝ Սամվել Ջոյանը, Արշակ Արտակյանը եւ Հովիկ Ասրյանը:

Նիստի սկզբում Ասրյանը հանդես եկավ միջնորդությամբ «ՀՀ նախագահի ընտրության արդյունքները վիճարկելու մասին գործի ստուգության եւ անաչառության պահանջների հիման վրա վարույթ վարությյուն»: Միջնորդության մեջ նշված էր, որ 1995 թ. հուլիսի 31-ին ՀՀ Սահմանադրության խախտումը որոշում է ընդունել՝ խախտելով անհետության [illegible] «Վահան Հովհաննիսյան+Ց» եւ «Դրո» գործերի առնչությամբ: ՍԴ-ի որոշմամբ նրանց ներկայացված մեղադրանքը եղել է «ահաբեկչության փորձ»: Հիշյալ հայտարարության ժամկետ ՀՀ-ում հավատարմագրված դիվանագիտական ներկայացուցչություններին է հանձնել ՀՀ նախկին փոխնախագահ, ներկայումս ՍԴ նախագահ Գագիկ Հարությունյանը, որտեղ է նաեւ, որ «ահաբեկչական այս փորձը, բացի ընդդիմության ղեկավարությունների [illegible] մի շարք այլ հանցանքներ»: «Գագիկ Հարությունյանը համոզված է հայտնել, որ ղեկավարները անհատներ չեն կարող ծնել ահաբեկչական դրսեւորումների խնդիր»: Ըստ այդմ, միջնորդության մեջ նշված է նաեւ, որ ՍԴ նախագահը եւ նրա տեղակալը չեն կարող անաչառ որոշում կայացնել եւ պահանջվում է նրանց ազատել քննարկվող գործի հետ կապված պարտականությունների կատարումից: Սակայն ՍԴ-ն մերժեց այդ միջնորդությունը:

Տես # էջ 3

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ո՞վ էր Էդվարդ Եգորյանը

Մեր նախանցյալ համարում ՀՀ նախագահի երդմնառության արարողությունը նկարագրող թղթակցության մեջ նշել էինք, թե ՀՀ ԱԺ այդ հասակ նիստից ընդդիմության ներկայացուցիչների հետ բացակայում էր նաեւ ՀՀԸ նախկին (?) գաղափարախոս, ԱԺ ազգային անվտանգության եւ պետականության հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Էդվարդ Եգորյանը: Բեյրութից ստացած մեր տեղեկություններից պարզվում է, որ այդ օրը նա ԱԺ պատգամավոր Վիգեն Խաչատրյանի եւ այլոց հետ գտնվում էր Լիբանանի մայրաքաղաքում, որտեղ կիրակի օրը մասնակցել է ՌԱԿ Բեյրութի վարչության հրավիրած արտահերթ պատգամավորական ժողովի շրջանակներում կազմակերպված ՌԱԿ 75-ամյակի հանդիսությանը, որը նախագահում էր Լիբանանի վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրին:

Տեղին է նշել, որ պատգամավոր Էդ. Եգորյանը ՌԱԿ Բեյրութի վարչության մի շարք անդամների հետ արդեն մի քանի տարի գտնվում է սերտ համագործակցության մեջ: Նա մեծ վաստակ ունի, այդ վարչության մի շարք անդամների հետ համախորհուրդ, Հայաստանում ՌԱԿ-ը եւ Հայաստանի ԹՄՄ-ը պառակտելու շարունական փորձերի կազմակերպման, «Ազգ» օրաթերթը փակելու եւ այլ արարքների մեջ: Դեռեւս 1994 թ. նա Փարիզում հանդիպում էր ունեցել ՌԱԿ Բեյրութի վարչության ատենապետ Հ. Գասպարյանի հետ եւ միասնաբար ծրագրել մի շարք գործողություններ ՌԱԿ-ի եւ ՀՕՄԿ-ի դեմ:

Ավելացնենք նաեւ, որ ՌԱԿ արտահերթ պատգամավորականը տեղի է ունեցել նոյեմբերի 8–9-ը, Լիբանանի Բիքֆայա ամառանոցի «Հայ հիլ» պանդոկում, որի վայրը մինչեւ վերջին պահ գաղտնի է պահվել անգամ պատգամավորներից, հավանաբար որ ժողովը հայտարարվել էր «բաց եւ թափանցիկ» վարչության հրավիրով Հայաստանից ժողովին մասնակցել են նաեւ ՀՕՄԿ-ից հեռացած եւ իր անձնին, փոքրիկ կազմակերպությունն ստեղծած Պետրոս Քաջախյանը, ՀՕՄԿ-ից արտաքսված եւ ՌԱԼԴԿ անունով ծանոթ կազմակերպության նախագահ Վ. Խաչատրյանը, ՀՕՄԿ Հանրապետական վարչության գրասենյակի վրա 1996 թ. հուլիսի 3-ին զինված հարձակում ձեռնարկած խմբակի անդամ Կարեն Կոստանդյանը եւ Վարազդատ Գալստյանը, ինչպես նաեւ ՀՀԸ-ից Անդրանիկ Հովակիմյանը: Ժողովի ատենապետ է ընտրվել ՌԱԿ Մ. Նահանգների եւ Կանադայի վարչության կողմից կուսակցության շարքերից վտարված Հակոբ Վարդիվառյանը: Վարչության փոխանցման ընտրողների շարքում են ՌԱԿ նախորդ կենտրոնական վարչության որոշմամբ կուսակցությունից արտաքսված, ՌԱԼԴԿ-ի հիմնադիր անդամ Գրիգոր Գրիգորյանը, նույն վարչության կողմից կալվածային յուրացումների համար շարքերից կախակայված Աստեր Համալյանը եւ ուրիշներ:

Ժողովի ընթացքում կայացած գլխավոր որոշումներից մեկն է եղել կուսակցության շարքերում համաստարած վտարումներ անցկացնելը:

Արժե հիշել նաեւ, որ ժողովին հրավիրված է եղել նաեւ ՀՕՄԿ Հանրապետական վարչության ատենապետը, ինչը պատասխան նամակում մերժել է, գտնելով, որ ՌԱԿ Բեյրութի վարչությունն դուրս երեւույթին նույնական յուրի վերատեսության ենթարկելու ՀՕՄԿ-ի դեմ իր նախապես որդեգրած թշնամական դիրքորոշումները, մասնավոր չէ վերջ տալ ՀՀ օրենքներին հակառող իր ընթացքին ու գործունեությանը, որի փաստը ՀՕՄԿ ՀՎ-ն համարել է ՀՕՄԿ-ը արտաքին օգնությամբ խախտելու միտող անձերի, ինչպես նաեւ ՀՕՄԿ գրասենյակի դեմ հարձակում կազմակերպածների հրավիրումը նույն ժողովին: Նամակի վերջում հույս է հայտնվել, որ ՌԱԿ Բեյրութի վարչությունն իր մեջ վերջապես ուժ կգտնի վերանախագահելու սփյուռքում ՌԱԿ պառակտված շարքերը: Ըստ տեղեկությունների, ՀՕՄԿ ՀՎ այդ նամակը չի ընթերցվել ժողովում:

Աշխարհի ամենասարսափելի ավիավթարը՝ Հնդկաստանում

ԳՐԻԳՈՐ ԲՈՒԼ-ՏԵՐՅԱՆ

Երեքշաբթի օրը Հնդկաստանում տեղի ունեցավ ամենասարսափելի ավիավթարը քաղաքացիական ավիացիայի ողջ պատմության ընթացքում: Մայրաքաղաք Դելիից ոչ հեռու օդում 2 օդանավ բախվեցին: Դելիից Ջիդդա իր թռիչքն սկսող Սաուդյան Արաբիայի ավիաընկերությանը պատկանող մարդատար «Բոինգ-747» օդանավը եւ Ղազախստանի ավիաընկերության տրանսպորտային «Իլ-76»-ը, որը Դելիից 60 կմ դեպի արեւմուտք գտնվող վայրէջքի «Ռոհթակ» 312 մարդ կար, իսկ կործանված ղազախական [illegible] «Իլյուշին» 29 ուղեւոր եւ 10 հոգանոց անձնակազմ, որոնք հիմնականում Կիրգիզիայի եւ Ռուսաստանի քաղաքացիներ էին:

Նորություններ գործակալությունները հայտնեցին, որ լաւ երեւույթին զոհվել են բոլոր 351 մարդ: Օդանավերի ամ խառնված բեկորների միջից փրկարարներին կարողացել են արդեն հայտնաբերել 300-ից ավելի դիակ:

Հնդկաստանի քաղաքացիական ավիացիայի ներկայացուցիչները հայտնեցին, որ երկու փորձագետների հաշվով է գտնել օդում բախված երկու օդանավերի «սեւ արկղերը», որոնց միջոցով հույս կա, որ հնարավոր կլինի պարզել այդ սոսկալի աղետի պատճառները:

Դեռ են մեկնել փորձագետներ Ղազախստանից եւ Սաուդյան Արաբիայից, որոնք կփորձեն նաեւ այն վարկածը, թե ինչ պատահած կարող է լինել ղազախական օդանավի անձնակազմի, որ խոսակցական լեզուն ռուսերեն է հանգեցրել ավելի ընդհանուր օդանավերում լավ ... այլ ոչ թե անգլիական ռադիոչափիչ: Փորձագետները, ինչպես օրինակ, «Միջազգային թռիչքներ» ամսագրի խմբագիր Դեյվիդ Լերմոնթը, նշում են, որ միջինում սխալներ օդաչուների անգլերեն ոչ բավարար իմացության պատճառով արդեն իսկ եղել են վթարներ, չնայած որ բախումներ օդում առաջացնում չեն արձանագրվել: Ղազախստանի ավիաընկերության ներկայացուցիչը սակայն հերքում են այդ ենթադրությունը, ասելով, թե միջազգային թռիչքների նախապատրաստման բոլոր անձնակազմերը ավարտում են լավագույն կուրսերում, ինչպես նաեւ միջնորդներ մասնում են նոր միայն թռիչքի իրականացման ժամ բնական [illegible] վթարի փորձագետների կարծիքը «սեւ արկղերի» ուսումնասիրությունը պարզաբանման կհանգեցնի այդ հարցում:

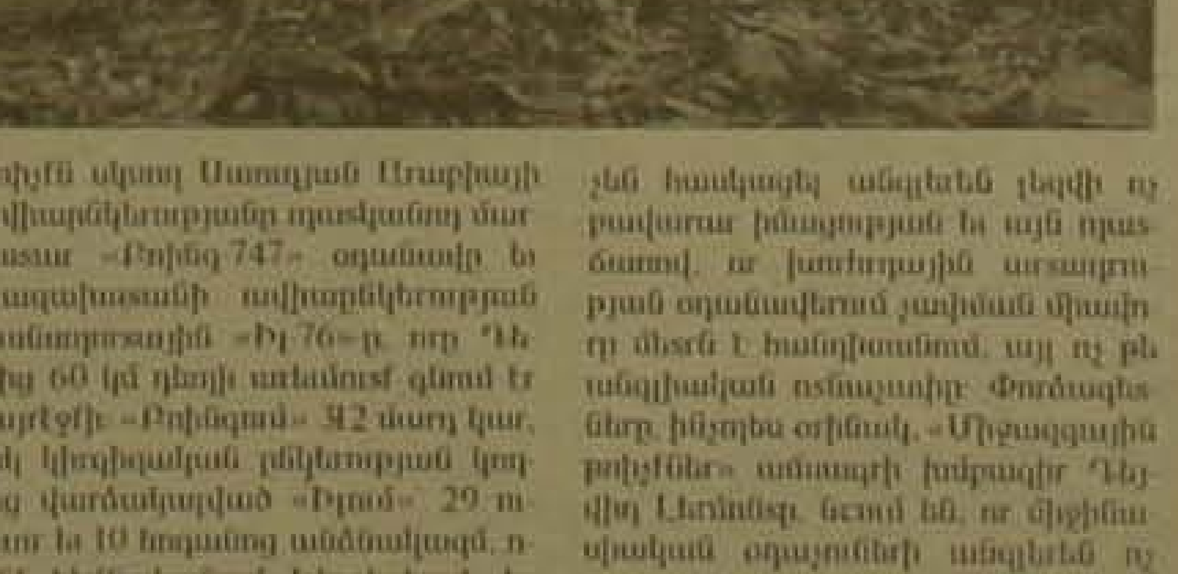

Ջեյմս Քոլինզը այսօր ժամանում է Երեւան

Այսօր Հայաստան է ժամանում ԱՄՆ կառավարական պատվիրակությունը՝ նորանկախ պետությունների տարածքային գործերի համակարգող, դեսպան Ջեյմս Քոլինզի գլխավորությամբ: Պրն Քոլինզը հայտնի է որպես հմուտ դիվանագետ, որը աշխատել է պետքարտուղարներ Ջորջ Շուլցի եւ Ջեյմս Բեյքեր III-ի աշխատակազմում, Մոսկվայում ԱՄՆ փոխդեսպան, ինչպես նաեւ Ամմանում եւ Իզմիրում ԱՄՆ դիվանագիտական ներկայացուցչություններում վարել է տարբեր պաշտոններ: Այս այցի ընթացքում նրան ուղեկցում են ԱՄՆ պետական եւ պաշտպանության հաստատությունների, ինչպես նաեւ Ազգային անվտանգության խորհրդի պաշտոնյաներ:

Այսօր նախագահում են պրն Քոլինզի հանդիպումները ՀՀ նախագահի, վարչապետի, արտգործնախարարի, ինչպես նաեւ ընդդիմության ներկայացուցիչների հետ: Երեկոյան նախատեսված է նրա կարճատեւ ճամփորդ ասուլիսը ԱՄՆ դեսպանատանը: Վաղը ամերիկյան կառավարական պատվիրակությունը կմեկնի Երեւանից:

Պապը հորդորեց օգնել սովյալներին

13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, VOA. Հռոմում պարենին նվիրված գագաթաժողովին են ժամանել շուրջ 100 երկրների պետությունների եւ կառավարությունների ղեկավարներ: Գագաթաժողովի բացմանը հանդես եկավ Հովհաննես Պողոս Երկրորդ Հռոմի Պապը, որը կոչ արեց ամեն ինչ պայքարում հոմեկիս միջոցառումներ ձեռք առնել: Գագաթաժողովի մասնակիցներին նա հորդորեց օգնել այն պետություններին, որտեղ աղետալի իրադրություն է ստեղծվել: Աշխարհում ավելի քան 840 մլն մարդ՝ հիմնականում Աֆրիկայի բույլ զարգացած երկրներում, տառապում են թերսնուցումից: Գագաթաժողովի օրակարգի գլխավոր հարցերը գյուղատնտեսական արտադրանքի ավելացման եւ երկրագնդի բնակչության աճող պահանջների բավարարման հարցերն են:

տեղական

ԵՐԳԱՆ

Թուրքիայի կողմից շրջափակումը չարի՞ք է, թե՞ բարիք

Սկիզբը էջ 1

ա) Շրջափակումը դարձավ գրգռիչ միջոց թուրք ամերիկյան հարաբերություններում եւ թույլ տվեց, որ հայկական լոբբին ԱՄՆ-ում որոշակի խոշորական միավորներ հավաքի իր օգտին (միջանցքը բացելու վերաբերյալ օրենքը եւ այլն)։ Միաժամանակ Թուրքիային առանց պայմանների տրված ֆինանսական ամերիկյան օգնությունը հարցականի տակ դրվեց, եւ դրա կիրառումը թույլատրվեց միայն որոշակի պայմանների բավարարման դեպքում, ինչը սկզբնավորեց մի նոր շրջան, երբ Թուրքիան Վաշինգտոնի համար ցույց տվեց ունեցած այն ռազմավարական նշանակությունը, որն ուներ սառը պատերազմի օրերին։

բ) Շրջափակումն ինքնահարույց վերք դարձավ թուրքական տնտեսության համար, մեծ վնաս հասցնելով հատկապես երկրի արեւելյան նահանգների տնտեսությանը։ Տնտեսության այդ վնասը ոչ միայն արտահայտվեց նշված շրջանների բնակչության կենսամակարդակի անկումով, այլ նաեւ դարձավ ռազմավարական մտահոգության առարկա։ Արդեն երկար ժամանակ է, որ տնտեսական ընկճվածության հետեւանքով այդ շրջանների բնակչությունը տեղափոխվում է խոշոր քաղաքային կենտրոններ։ Բացի սոցիալական եւ տնտեսական ազդեցություններից, այդ երեւույթը ունենալու է նաեւ ռազմական եւ քաղաքական հետեւանքներ։ Անմիջական հետեւանքներից մեկն է նաեւ այն, որ քրդերի տեղափոխությունները դեպի արեւմուտք բոլորովին չի համապատասխանում Անկարայի շահերին, այն առումով, որ լքված տարածքներն ամբողջովին եւ անմիջապես անցնում են քրդերին, որոնց հետ արդեն երկար ժամանակ պատերազմ է մղում Թուրքիան։

Մյուս կողմից, ինչքան էլ մեծ չլինի հայկական հողային պահանջների իրականացումը, պարզ է, որ մինչեւ Թուրքիայի պատմության մեջ շրջադարձային մի նոր, ավելի բարենպաստ էջի բացումը, համենայնդեպս, այդ արեւելյան տարածքների ամայացումն ու բնակչազրկվածությունը խիստ նպաստավոր են հողային պահանջների իրականացման համար։

գ) Շրջափակումը ոչ միայն խոչընդոտել է Կարսի նահանգի տնտեսության բարելավմանը, այլեւ խանգարել Կենտրոնական Ասիայում կարեւոր դեր ստանձնելու Թուրքիայի հեռանկա ցանկությունները։ Դեռ վերջերս խոշոր մագնատ Ալարոնն իր հրապարակային ելույթներից մեկում նշել է, որ Կենտրոնական Ասիայի հանրապետություններում թուրքական որոշ տնտեսական ծրագրերի իրականացումը կրկնակի թանկ է նստել Թուրքիայի վրա՝ Հայաստանը շրջանցելու անհրաժեշտության հետեւանքով։ Երբ հաշվի առնենք, որ եվրոպական տնտեսական միության մեջ ներգրավվելու Թուրքիայի փայփայած հույսերը գնալով աղոտանում են, ապա էլ ավելի մեծ նշանակություն են ստանում Կենտրոնական Ասիայի հանրապետություններ թափանցելու նրա ցանկությունները։ Բայց առայժմ այս հարցում ժամանակը Թուրքիայի օգտին չի աշխատում։ Իրանն արդեն բավական ակտիվորեն այնտեղ իրագործում է իր քաղաքական եւ տնտեսական առավելությունները, իսկ վերջերս էլ Քաբուլում Թալիբանի ի հայտ գալով Աֆղանստանն է գործոն միջնորդ դառնում նույն տարածաշրջանում։ Միաժամանակ Ռուսաստանը խիստ նյարդային է դարձել եւ փորձում է իր քաղաքական դիրքերն ամրացնել այնտեղ, ամրապնդել իր պաշտոնական պարագաները հարավում։

դ) Արեւմտյան նավթային կոնսորցիումներին զուգընթաց, Թուրքիան նույնպես շահելու է Ադրբեջանի նավթի հանքից։ Սակայն, այնուամենայնիվ, ժամանակ, քանի դեռ Թուրքիան շրջափակման վերացումը չի կապել ղարաբաղյան հակամարտության լուծման հետ, «պաշտոնական» ազերիներին չդավաճանելու սկզբունքին, ոչ մի լիտր նավթ Ադրբեջանից Թուրքիա չի հոսելու։

Այնպես որ, երբ Թուրքիան վերանայի իր դիրքորոշումը եւ վերացնի արգելքը, Հայաստանում ապաստան են փակելու։ Բայց միայն կարճ ժամանակ, որովհետեւ երկու երկրների միջեւ առեւտրի զարգացումով Կարսի տնտեսությունը աճ է արձանագրելու եւ խրախուսելու է ոչ միայն տեղի բնակչության գործունեությունը զարգացնելու այդ տարածքը, այլ նաեւ մերձեցներին է հրապուրելու ընձեռված հնարավորություններից օգտվելու համար։ Միաժամանակ, Թուրքիան կարողանալու է անխափան մուտք գործել Կենտրոնական Ասիա, դրանով ամրապնդելով իր երկարամյա պանթուրքական ծրագրերը եւ Հայաստանին դարձնելով ինքնատիպ մի կղզյակ մահմեդական արմատականներով լցված փոքրակայից օվկիանոսում։ Այսպիսով, երբ շրջափակումը Թուրքիայի համար երկսայր թուր էր դարձել, դրա վերացումը նույն նշանակությունն է ունենալու Հայաստանի համար։ Քաղաքական դիտորդներ ճակատագրի հեգնանքն են տեսնում շրջափակման վերացման այս նոր հեռանկարի մեջ եւ իրավացիորեն հարց տալիս, թե արդյոք իր ոսկեձևական տարողությամբ շրջափակումը չարիքի տեսքով բարիք չէ՞ր։

Նավթի բաշխումը՝ դեկտեմբերի 1-ից

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Շարունակվում են «Տաք ձմեռ 96-97» նավթի ծրագրի իրականացման աշխատանքները։ Մեկ ամսվա ընթացքում բնակչությանը կբաշխվեն նավթի կտրոններ, իսկ դեկտեմբերի 1-ից ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալության դիտորդների հետ համատեղ կսկսվի նավթի բաշխումը։

Ինչպես տեղեկացրեց ՀՀ սոցիալական ապահովության նախարարության սոցիալական-համակարգի բաժնի վարիչ Ասյա Մինասյանը, ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալության տրամադրած 15187 տոննա նավթը կհասկացվի Երեւան քաղաքի շուրջ 114 հազար եւ աղետի գոտու շուրջ 96 հազար ընտանիքների։ Նավթը կբաշխվի աղետի գոտու ժամանակավոր տնակներում ապրող ընտանիքներին (հաշվի չառնելով նրանց կարիքավորության աստիճանը՝ յուրաքանչյուրին կտրվի 120 լ նավթ), աղետի գոտում եւ Երեւան քաղաքում բնակվող միայնակ թոշակառուներին, միայն թոշակառուներից բաղկացած ընտանիքներին (այդ թվում իրենց խնամքի տակ անչափահաս երեխա եւ ուսանող ունեցողներին (100 լ նավթ), «Փարոսի» ցուցակներով հաստատված կարիքավորության աստիճանին համապատասխան անապահով ընտանիքների երկու խմբերին (80 եւ 60-ական լ)։

Ըստ Ա. Մինասյանի, նավթը տրվելու է մասնակի վճարումով։ Ժամանակավոր տնակներում ապրող ընտանիքները մեկ լիտրի դիմաց կվճարեն 5 դրամ, իսկ մնացածները՝ 15 դրամ։

Մանկական ծառայությունը շարունակում է շինարարական աշխատանքները

Ինչպես տեղեկացանք մանկական վարչության պետի տեղակալ Յուրի Իշխանյանից, նոյեմբերի վերջին շահագործման կհանձնվի Գյումրիի տարածաշրջանային մանկական ճամբարը (?) մոտ 400 ք.մ տարածքով (ընդհանուր հողային տարածքը մոտ 2500-3000 ք.մ)։ Այն կառուցվում է մանկական ծառայության պահեստային ֆոնդի գումարներից, որից ներդրվել է 200 հազար դոլար։

«Վերջին ժամանակներս սա Հայաստանում երեւի թե միակ դեպքն է, որ երբ ամսում շենք է կառուցվում» ընդգծեց պրն. Իշխանյանը։

Մեծ ուժգնությամբ շինարարական աշխատանքներ են ընթանում նաեւ Սեդրու մանկական կենտրոն։ Ի դեպ, այդ աշխատանքները սկսվել են 1992-ից եւ նախատեսված էր որպես պետական պատվերով կառուցվող շենք, սակայն մինչեւ 1994-ը պետության կողմից ոչ մի ֆինանսական հատկացումներ չեն կատարվել։ 1995-ից շինարարությունը նույնպես տարվում է մանկական ծառայության պահեստային ֆոնդից։ Ըստ նախատեսվածի, այն շահագործման կհանձնվի 1997-ի հունիսին։ Համալիր կառույցի ընդհանուր մակերեսը 26 650 ք.մ է, այդ թվում ավտոմեքենաների, տրանսպորտային հանգույցն ընդգրկում է 22 740 ք.մ, կաթսայատուն 2 762 ք.մ եւ այլ օժանդակ շինություններ, որի համար մինչ օրս ներդրվել է 300 հազար դոլար։

Ավարտվել է Մարգարայի եւ Ախուրիկի մաքսատների շինարարությունը։ Առաջնահերթ շինարարական աշխատանքներ են նախատեսված Լոռիի եւ Սյունիքի տարածաշրջանային մաքսատների համար։ ԱՐԱՄ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Վարչապետը վերադարձել է տուն

Փոխվարչապետ դառնալուց հետո, մոտ 5 տարի առաջ, Հրանտ Բագրատյանը Երեւանի կենտրոնում Գայդարի փողոցում բնակարան էր ստացել՝ նորակառույց շենքի 14-րդ հարկում։ Ճիշտ է, փոխվարչապետ եղած ժամանակ հասցրել էր իր բնակարանը մի կարգին վերանորոգել, սակայն վարչապետ դառնալով՝ այդպես էլ չհասցրեց այնտեղ ապրել. վարչապետն ապրում էր կառավարական ամառանոցում։ Սակայն ամեն ինչ ունենում է իր վերջը, եւ այժմ դեռեւս Հրանտ Բագրատյանի վարչապետությունը, որի ավարտից հետո նա հարազատ օջախ է վերադարձել։

Ըստ մեզ հասած լուրերի, թեեւ անխափան աշխատում է նախկին վարչապետի շենքի վերելակը, սակայն ջուրը 14-րդ հարկ չի հասնում, ինչից Հ. Բագրատյանը փողոցում բաղեցիների հետ խոսելիս, կանխիկս դժգոհելու առիթ է ունեցել։

Այստեղից քանոր։ Ա. Զ.

«Երեւան» տեղեկատվական կենտրոն

Աշոտ Ոսկանյանը՝ ագրարագյուղացիական միության գործադիր տնօրեն

Նոյեմբերի 13-ին կայացած Հայաստանի ագրարագյուղացիական միության (ՀԱՄ) խորհրդի նիստում միության գործադիր տնօրեն հաստատվեց ՀՀ գյուղատնտեսության եւ պարենի նախկին նախարար Աշոտ Ոսկանյանը։

Ներկայացնելով առաջիկայում կատարվելիք աշխատանքները, պրն Ոսկանյանը հավաստիացրեց, որ միությունն այսուհետ եւս կշարունակի սատար կանգնել ՀՀ նախագահի եւ կառավարության կողմից իրականացվող բարեփոխումների ծրագրի իրականացմանը։

Նիստի ընթացքում քննարկվեց կազմակերպական աշխատանքներում գյուղի բարեգործների ակտիվությունը եւ համոզմունք հայտնվեց, որ ՀԱՄ-ի գործունեությունը կուղղվի միության անդամ ծրագրերի աջակցությանը։

Միության կանոնադրությունը հասարակական կազմակերպությունների մասին օրենքին համապատասխանեցնելու նպատակով հունվարին կհրավիրվի արտահերթ համագումար։

ՍՊՈՒՏՆԻԿ

Մանուկների հացը՝ ուսուցիչներին

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Այժմ արդեն նախկին կառավարության մշակած եւ հաստատած բյուջեն, որ ներկայացվել է ԱԺ հաստատմանը, չի ներառում հանրապետության մանկապարտեզները սննդով ապահովելու ուղղված գումարների որեւէ հոդված։ Եվ եթե նախկինում մեկ երեխայի սննդի վրա ծախսվող մոտ 230 դրամից պետությունը հատկացնում էր 40-50 դրամ, իսկ մնացածը՝ ծնողները, ապա նախագիծը հաստատվելու դեպքում, ողջ ծանրությունը կընկնի ծնողների ուսերին։ Ըստ որոշ տեղեկությունների, չի բացառվում, որ խնայված 1,1 մլրդ դրամը կհատկացվի ուսուցիչների աշխատավարձերի բարձրացմանը։

Երեւանում գյուղատնտեսության մարկետինգին նվիրված համաժողով

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Նոյեմբերի 29-30-ին Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում (ՀԱՀ) տեղի կունենա «Մարկետինգի իրավիճակը Հայաստանում» թեմայով համաժողով։ Այն կազմակերպել է ԱՄՆ գյուղատնտեսության դեպարտամենտի (USDA) հայաստանյան ներկայացուցչությունը։ Ինչպես Նոյյան տապան լրատվական գործակալության թղթակցին հայտնեց USDA-ի Մարկետինգի աջակցության ծրագրի տնօրեն Ռուբ Հարրիսը, համաժողովի ընթացքում կքննարկվեն Հայաստանի գյուղատնտեսությանը առնչվող տարբեր խնդիրներ (մասնավորապես, մարկետինգի իրավիճակը այդ բնագավառում, տրանսպորտային, առեւտրի, ներմուծման եւ արտահանման հնարավորությունները եւ այլն)։ Համաժողովին կմասնակցեն Հայաստանի բոլոր մարզպետները, մարզպետարանների գյուղբաժինների, գյուղատնտեսության բնագավառի վերամշակման ու տրանսպորտային ձեռնարկությունների ղեկավարները, գյուղական գործակալներ, ֆերմերներ, միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ եւ այլք։ Համաժողովի աշխատանքներին զուգահեռ ՀԱՀ-ում կբացվի գյուղմթերքների ցուցահանդես։

«31-Ի» ԳՈՐԾ

Նոր բացահայտումներ եւ նոր վկաներ «Վահան Հովհաննիսյան+30» գործով

«Վահան Հովհաննիսյան+30» գործով նոյեմբերի 13-ի դատական նիստում ամբաստանյալ Մերդեն Հովհաննիսյանը շարունակում էր ցուցմունք տալ, թե անկլորտահարելի հավաստում է Աշոտ Ավետիսյանի զբոսնելը։ Ավելին, ի տարբերություն մյուս ամբաստանյալների, որոնք մոտ հավասար ծանոթ էր միայն լսելով, Մ. Հովհաննիսյանն անձամբ մասնակցել էր յաթերային զենքի փորձարկումներին։ Ամբաստանյալներից շատերն այդ «գյուտի» վերաբերյալ ցուցմունքներ են տվել նախաքննության ժամանակ, կրկնելով նաեւ դատարանում, սակայն չգիտեն ինչու, այն միզսպանքի հիմքում չի դրվել։ Սեղանտր կողմն էլ լուրջ չէր վերաբերվում ամբաստանյալների ցուցմունքներին։

Թերեւս այդ էր պատճառը, որ փաստաբան Անահիտ Եսայանը երեկ դատական կոլեգիային ներկայացրեց «Գրական թերթի» 94 թ. ապրիլի 15-ի համարը, որտեղ տպագրված էր արձակագիր Ալվարդ Պետրոսյանի «Անխոսքնություն գետի բանս» էսսեն։ Մինչեւ այս երեւակայական գործի ի հայտ գալը արձակագիրն իր նովելում արձանագրել է Աշոտ Ավետիսյանի «թռչող ավանի» պատմությունը, ինչպես նաեւ այդ գյուտն իրականություն դարձնելու համար Վազգեն Սարգսյանի, ապա Արշակ Պետրոսյանի (նախկին ղեկավար եւ կրթության նախարար) պարեկի ու հիշողությունների նախկին նախարար Դավիթ Զադոյանի եւ այլոց հետ Գառնիի ձորում փորձարարական լաբորատորիա հիմնելը։ Էսսեի այդ հատվածն ընթերցելուց հետո փաստաբան Եսայանը միջնորդեց որպես փաստացի ապացույց այն կցել երեւակայական գործին, իսկ հիշատակված անձանց, ինչպես նաեւ էսսեի հեղինակին հարցաքննել իբրեւ վկայի։

Միջնորդությունը դրվեց քննարկման, եւ պաշտպանական կողմն ու բոլոր ամբաստանյալները պաշտպանեցին փաստաբանի միջնորդությունը։ Միայն Աշոտ Ավետիսյանն էր զարմացած, թե «88-ին եղածը ինչո՞ւ հանկարծ 94 թ.-ին հայտնվեց թերթում»։ Ամբաստանյալը մի պահ փորձեց հերքել հոդվածի իսկությունը, սակայն քիչ հետո հանդիսատեսից սկսեց խոսել մի նոր «գյուտի»՝ ռմբահարող օդապարիկի մասին։ Այնուհետեւ ավելացրեց «թափված ռեսինի ու յուղավարի համար» ուզում էր մի բան ասել-պարզել Ղարաբաղ, իսկ այսօր մարդիկ խենթ ծաղրում են թերթերում»։ Ամբաստանյալի անտրամաբանական խոսակցությունից հետո նրա պաշտպանը նույնպես միացավ միջնորդությանը։

Պետական մեղադրողն իր տեսակետ հայտնելիս, համաձայնվեց փաստաբանների այն կարծիքին, որ թերթում նկարագրված պատմականի կապ ունի ամբաստանյալներից ոմանց ցուցմունքի հետ եւ պետք է այն կցել երեւակայական գործին։ Դատական կոլեգիան բավարարեց միջնորդությունը։ Մեկ այլ որոշմամբ կոլեգիան ԱՄՆ-ից ու Ռուսաստանի մեկտարածքից պահանջելու է ամբաստանյալ Մերդեն Հովհաննիսյանին հայտնաբերելու եւ ձերբակալելու փաստաթղթերը, որոնց բացակայությունը երեւակայական գործից իր պետական մեղադրողի բողոքների առարկայն է, իսկ իր պաշտպանական կողմի առարկությունը։

Ա. Պ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է 5 անգամ
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի խմբագրական խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
Յոդված «Ազգին» պատկանում է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Սկիզբը էջ 1

ՍԴ անդամ Հենրիկ Խաչատրյանը այդ մերժումը պատճառաբանեց իրավական հիմքից զուրկ լինելու հանգամանքով, քանի որ ՍԴ անդամը ոչ միայն չի կարող ազատվել իր պարտականություններից, այլ մինչեւ անգամ չվճարվելու իրավունք չունի։

Հաջորդ միջնորդությունը ներկայացվեց Շ. Քոչարյանի կողմից. Համաձայն դրա, անտեսվել է Վ. Մանուկյանի դիմումի առկա պահանջը պատասխանող կողմ համարել ոչ միայն ԿԸՀ-ին, այլեւ ՀՀ կառավարությանը, որն «ունի Սահմանադրական պարտավորություն ապահովել ընտրությունների անցկացման օրինականությունը եւ լինել իրավական կարգի դաշտում»։ Սա-

Ըստ ստուգումների արդյունքների ՍԴ-ն եզրակացություններ է տվել, համաձայն որոնց արձանագրվել են տարբերություններ ընտրողների եւ կտրոնների թվերի միջեւ, ինչպես նաեւ կտրոնների եւ քվեաթերթիկների միջեւ։ ՍԴ-ի եզրակացության համաձայն, ստուգված ընտրատեղամասերում առկա են «զգալի տարբերություններ»։ Արձանագրվել են նաեւ օրենքի «այլ շեղումներ, որոնք մեծ թիվ չեն կազմել»։ Շեղումներն ավելի շատ են եղել Երեւանում, ու, ըստ ՍԴ-ի, դրանք են հաշվարկվել հիմնականում Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի օգտին տրված քվեաթերթիկներ ը։

ՍԴ-ի հայտնաբերած մյուս խախտման համաձայն, քվեաթերթիկներում առկա վա-

ցիչների բացատրությունները։

Զանոյանն իր բացատրության մեջ կանգ առավ պատասխանող 2-րդ կողմին գործում չընդգրկելու վրա, նշելով, որ դա «չի բխում օրենքի պահանջներից»։ Ներկայացվեցին իրավապահ մարմինների, զինվորական ստորաբաժանումների կողմից իրականացված օրինախախտումները, ինչպես նաեւ մի շարք տեղամասերում ընտրողների ցուցակներին չկպցնելու փաստեր բերվեցին։ Երեւույթներ, որոնք ազդել են ընտրությունների արդյունքների վրա։ Նա ավելացրեց նաեւ, որ իրավապահ մարմինների կողմից բռնություններ են կատարվել Մանուկյանի վստահված անձանց վրա, ըստ այդմ կազմվել են բողոքներ, որոնք լուծում չեն ստացել։

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

Վիճարկվում են ՀՀ նախագահական ընտրությունների արդյունքները

կայն ՀՀ կառավարությունը ՍԴ-ի որոշմամբ պատասխանող կողմ համարվել չէր գալիս։ Իսկ այս միջնորդությունը եւս մերժվեց այն պատճառաբանությամբ, որ կառավարությանը ներկայացվող մեղադրանքը՝ ընտրությունների անցկացման օրինականությունը չապահովելը, քրեական բնույթի գործ է եւ կարող է քննվել միայն ընդհանուր իրավասությունների դատարանում։

Մանուկյանի ներկայացուցիչներից Տ. Զանոյանը նշեց, որ միջնորդության մերժումն ավելի կնվազեցնի իրենց փաստարկներ ներկայացնելու հնարավորությունը, քանի որ միայն ԿԸՀ-ն է հանդես գալիս որպես պատասխանող կողմ, որը կառավարության նման իրավասություններ չի ունեցել։ Ինչեւէ։ Կողմերի միջնորդությունը մերժվեց, հիմնավորվելով Սահմանադրության 100 եւ 101-րդ հոդվածները, համաձայն որի ՀՀ նախագահի թեկնածուն ՍԴ կարող է դիմել միայն ընտրությունների արդյունքների խնդրի վերաբերյալ։ «Կառավարությունը կողմ ճանաչել, նշանակում է խախտել Սահմանադրությունը», նշեց ՍԴ անդամ Գյուլումյանը։ Իսկ Վ. Ստեփանյանը ընդգծեց, որ միջնորդությունը մերժված է, քանի որ այնտեղ «խոսվում է կառավարությանը քաղաքացիական իրավական պատասխանատվության կանչելու մասին», ինչը ՍԴ-ի իրավասությունների մեջ չի մտնում։ Մերժվեց նաեւ միջնորդության վերանայման հարցը։

Ինչպես հայտնի է, դիմումների առումով զեկուցողներ են նշանակվել ՍԴ անդամներ Գյուլումյանը, Խաչատրյանը, Հովհաննիսյանը։ Վ. Մանուկյանի դիմումի համաձայն վեճի առարկա է համարել ԿԸՀ-ի 1996 թ. սեպտեմբերի 29-ի նիստի թիվ 22 անվավեր արձանագրությունը, եւ վիճարկող կողմը չի ընդունում ԿԸՀ-ի արդյունքները։ Նշվեց, որ Մանուկյանի ներկայացրած 147 փաստաթղթերից 22-ը դիմում-գանգատներ են, 57-ը՝ արձանագրություններ, կան նաեւ հաշվետվություններ։ Ըստ ՍԴ-ի, «147-ի 60 տոկոսը իրավաբանորեն թերի է»։ Նշվեց նաեւ, որ վերադաս ընտրական հանձնաժողովների գանգատարկման 36 դեպք է եղել։ Սակայն այդ առնչությամբ հայցադիմում մուտք չի եղել։ Միայն Գյումրի քաղաքի դատարանում է գտնվում քաղաքացի Թումասյանի նկատմամբ քրեական գործը։ Ընտրությունների ժամանակ կատարված առօրինությունների համար նախատեսվել է 6 ամսյա ուղղիչ աշխատանքային ռեժիմ։

ՍԴ-ի ներկայացրած տեղեկատվության համաձայն, թեկնածուների վստահված անձանց թիվը եղել է 12 հազար, ներկայացվել է միայն 269 բողոք։

ՍԴ-ն ԿԸՀ-ից պահանջել է եզրակացություններ ներկայացնել դիմող կողմերի փաստարկների առնչությամբ, այդ թվում նաեւ ԵԱՀԿ դիտորդական առաքելության ընտրությունների արդյունքների մասին արված հայտարարության մեջ նշված 22013 քվեաթերթիկների տարբերության մասին։

Կազմակերպվել են 164 ընտրական տեղամասերի ստուգումներ, եւ ուսումնասիրվել են 303 ընտրատեղամասերի ամփոփ տվյալներ-վեր քվեաթերթիկների հետ համեմատվել են նաեւ անվավերները։

Ստուգումների արդյունքում նաեւ քրեական գործեր են հարուցվել դատախազության կողմից։

Շ. Քոչարյանը հարցրեց, թե ՍԴ-ն ԿԸՀ-ից արձանագրությունների ո՞ր տոկոսն է ստացել եւ ինչո՞ւ է պատասխանել ԿԸՀ-ն ՍԴ-ի նամակին՝ ներկայացնել ընտրությունների ամբողջական արդյունքներն ըստ տեղամասերի եւ համայնքների։

ՍԴ-ից Հ. Խաչատրյանը պատասխանեց, որ արձանագրությունների 30 տոկոսն է ստացվել, եւ իրենք չեն դրդել մնացած 70 տոկոսի համար, քանի որ ստացվել են վիճարկվող տեղամասերի արձանագրությունները։

Իսկ համեմատվե՞լ են արդյոք բոլոր տվյալները արձանագրությունների բնագրերի հետ. ի պատասխան Քոչարյանի այս հարցի Ա. Գյուլումյանը նշեց, որ բոլոր արձանագրությունների վրա եղել է ԿԸՀ-ի կնիքը եւ ԿԸՀ-ն պատասխանատվություն է կրում դրա համար։ «Համեմատություն չի կատարվել», արձանագրեց Քոչարյանը, իսկ ՍԴ նախագահը նկատեց, որ նման համեմատություն կարելի է կատարել, խնդիր չկա։ Զանոյանը հարցրեց, թե ՍԴ-ն օրինակա՞ն է համարում դատախազության կողմից իրականացված 164 տեղամասերի ստուգումները եւ «ՍԴ-ում կասկած չի՞ առաջացել արդյոք դատախազության օբյեկտիվության նկատմամբ»։ ՍԴ-ի գործով զեկուցողի պատասխանի համաձայն, նման կասկած չի առաջացել, իսկ գործի քննությանը դատախազությունը մասնակից է դարձել ՍԴ-ի մասին ՀՀ օրենքի 36-րդ հոդվածի համաձայն։

Այնուհետեւ ՍԴ-ին հարցեր տալու իրավունք տրվեց Ա. Մանուչարյանի ներկայացուցիչներին։ Ըստ նրանց ներկայացրած դիմումի, ԿԸՀ-ի սեպտեմբերի 29-ի արձանագրությունը վիճարկելու համար հիմք է ներկայացված ԵԱՀԿ դիտորդական առաքելության հայտարարության վերջնական արդյունքներին վերաբերող մասը։

ՍԴ-ի անդամ Վ. Ստեփանյանը այդ առումով ուշադրություն հրավիրեց երկու հանգամանքների վրա. ա) ԵԱՀԿ-ի հայտարարության մեջ շեշտը դրված է հիմնականում Երեւանի տեղամասերի վրա, բ) հայտարարության տեքստի անգլերեն եւ հայերեն տարբերակներում առկա են տարբերություններ։ Պարզվեց նաեւ, որ ԵԱՀԿ-ի հայտարարությունից որպես հիմք ներկայացված կաղապարներում անդրադարձվում է 45 ընտրատեղամասի հարցի, սակայն ՍԴ-ն ստացել է միայն 14-ը։

Այնուհետեւ Ա. Արզումանյանը նշեց, որ իրենց ներկայացված փաստաթղթերը վերաբերվել են միայն ձեւի ստուգման առումով, իսկ պատասխանող Գյուլումյանը իրենց բողոքել է միայն ՍԴ-ի ծնշումը։ Նա խնդրեց Մանուչարյանի դիմումի մասով նիստը հետաձգել 2 օրով լրացուցիչ փաստաթղթերին ծանոթանալու համար։

Ինչժամյա ընդմիջումից հետո ՍԴ-ի նիստում լսվեցին Մանուկյանի ներկայացու-

«Ընտրությունների օրը կատարվել են օրենքի պահանջների զանգվածային խախտումներ», ընդգծեց Զանոյանը, եւ «հրապարակված արդյունքները չեն համապատասխանում ընտրությունների իրական արդյունքներին»։

Իր բացատրության մեջ Հրանտ Խաչատրյանը նշեց, որ Տեր-Պետրոսյանի հաստատակամությամբ արված այն հայտարարությունը, ըստ որի ինքն արդեն նախագահ է ընտրվել, ուղղակի խթան է առաջացրել հանձնաժողովների նախագահների մոտ, որոնք սեպտեմբերի 22-ի օրվա 1-ին կեսի մանր խախտումներից գնացին զանգվածային խախտումների։ «Միջին չափի օրինախախտումներն արհեստականորեն բարձրացրին քվեարկության մասնակիցների թիվը, որոնց «ձայները» գնում էին Տեր-Պետրոսյանի օգտին», նշեց Հրանտ Խաչատրյանը։ Վերջինս մի քանի փաստեր ներկայացրեց այդ առնչությամբ (Դվինի 3/41 տեղամասում մասնակցության տոկոսը կազմել է 105,3, Անտառամիջի 54/51 տեղամասում 105,35 եւ այլն)։ Խաչատրյանը նշեց, որ 97 տոկոս մասնակցություն արձանագրելու դեպքում Տեր-Պետրոսյանի օգտին տրված ձայները կազմում են 49,85, 81 տոկոս մասնակցության դեպքում 2 հիմնական թեկնածուների ձայները հավասարվում են, 66 տոկոսի ժամանակ Մանուկյանն անցնում է 50 տոկոսի սահմանագիծը»։

Շավարշ Քոչարյանն իր բացատրության մեջ նշեց, որ իրենց կողմից ներկայացված արձանագրությունների եւ «Հայաստանի Հանրապետություն» տպագրված պաշտոնական տվյալների միջեւ կան անհամապատասխանություններ։ Նա հիշատակեց Արմավիրի մարզի 147 տեղամասի օրինակը, համաձայն որի Բաղալյանի օգտին եղել է 75 «կողմ» քվեաթերթիկ, Մանուկյանի՝ 362, Մանուչարյանի՝ 2, Տեր-Պետրոսյանի՝ 205։

ԿԸՀ-ն ներկայացրել է այդ տեղամասի հետեւյալ տվյալները. Բաղալյան՝ 35, Մանուկյան՝ 92, Մանուչարյան՝ 2, Տեր-Պետրոսյան՝ 519։

Ըստ Քոչարյանի՝ իրենց կողմից կատարված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերվել են 45 հազար ավելի քվեաթերթիկներ։ «Մենք հիմք ունենք կասկածելու ԿԸՀ-ի կողմից ներկայացված բոլոր տվյալներին», ընդգծեց Քոչարյանը։ Միաժամանակ ավելացրեց, որ իրենք նույնիսկ չունեն ՍԴ-ի միջոցով պատժել ԿԸՀ-ին, այլ վերականգնել ժողովրդի վստահությունը ընտրությունների, որպես ժողովրդավարության նախապայմանի, հանդեպ։

Մանուկյանի ներկայացուցիչների բացատրություններում հիշատակված փաստերը, երեւույթները եւ մի շարք այլ խնդիրներ քննելու համար ՍԴ-ն ընդմիջում հայտարարեց։ Նիստը կվերսկսվի այսօր, ժամը 10.00-ին։

Վերջում նշենք, որ ՍԴ-ի որոշման համաձայն նիստը տեսագրելու, ձայնագրելու իրավունք վերապահված էր լրագրողներին, որոնց թիվն այդ նիստում 30-ից ավելին էր։

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

«Պարոն Ալեքսանդր Աղաբեկյանը կոչ է անում չխանգարել իր գործին»

Կրկնակի անդրադարձ (տես «Ազգ», 5 նոյեմբերի. «Ձերբազատվենք ոչ թե քաղաքատնտեսությունից, այլ հավակնոտ փառասիրությունից» «Ազգ», 13 նոյեմբերի. «Օգնել եւ ոչ թե խանգարել գործին)

Մեր հրապարակային ելույթը, հրատարակված «Ազգի» նոյեմբերի 5-ի համարում, իր երեւան գալու շարժառիթն էր համարել մի գովազդաթերթիկ, որով կոչ էր արվում «ձերբազատվել քաղաքատնտեսությունից»։ Կարիք չկա ելույթը վերաստեղծելու. բովանդակությունը հետեւյալն էր. կատարվել է Սամյուելսոնի «Տնտեսագիտություն» դասագրքի ոչ արհեստավարժ թարգմանություն, իսկ գործատերը անտեղյակ է անգամ, թե գիտության որ բնագավառին է պատկանում դասագիրքը։

Նոյեմբերի 13-ի «Ազգում» «տարակուսած» գործատերը «օգտվելով մամուլի մատչելիությունից», փորձել է անմեղ վարկաբեկվածի «անուն հանել»։ Սակայն։

Առաջնորդվենք միայն գրավոր փաստարկներով։ Նոյեմբերի 13-ի իր պատասխանում պարոն «թարգմանության ծրագրի ղեկավարը» հայտարարում է (տառացի). «Այն, ինչ մենք բոլորս (ԽՍՀՄ նախկին տարածքում) անվանում ենք «քաղաքատնտեսություն», իրականում ոչ մի ընդհանուր բան չունի տնտեսագիտության հետ»։ Եվ շարունակում է, որ դա «հայտնի է նաեւ» անգամ ինձ։ Իր ամենատեղյակությամբ, որը երեւի բնորոշ է միայն ԿԳԿ-ին, «ղեկավարը» դարձյալ մեզ «ընգում» է։ Իրականում, մենք երբեք հակված չենք եղել մտածելու, որ քաղաքատնտեսությունը «սովետական» է եւ նրանից պետք է ձերբազատվել։ Միաժամանակ գտնում ենք, որ մարդն ազատ է իր նախասիրությունների հարցում եւ կարող է դրանք հրապարակել։

Պարոն Աղաբեկյանի «նեմարտությունն» այն է, որ անգլերենում Political Economy եւ Economics հասկացությունները «գրեթե նույնիմաստ են», իսկ հայերենում «քաղաքատնտեսությունը» եւ «տնտեսագիտությունը»՝ ոչ։ (Անտեղյակության եւս մեկ դրսեւորում՝ «քաղաքատնտեսություն» անվանումը ֆրանսիական ծագում ունի)։ Իր գործն է։

Մեր գործն ու իրավունքն է հրապարակավ հայտնել մեր կարծիքը, որը հետեւյալն է. նախ քաղաքատնտեսությունն ու տնտեսագիտությունը նույնական են (տես Ա. Մարշալ) եւ չկա պառլամենտական կամ բազավորական, ինչպես նաեւ սովետական քաղաքատնտեսություն, գոյություն ունեն առանձին դպրոցներ՝ մերկանտիլիզմ, մոնետարիզմ, սոցիալիզմի քաղաքատնտեսություն եւ այլն։ Պարոն «ղեկավարը» իր անտեղյակությունը դրսեւորում է այն «փաստով», «որ գրեթե բոլոր բուհերում «քաղաքատնտեսություն» առարկան այսօր վերացվել է»։

Սա եւս չի համապատասխանում իրականությանը՝ Մոսկվայի պետական համալսարանում, նույնը նաեւ ԵՊՀ-ում քաղաքատնտեսությունը ուսումնական առարկա է։

Մենք մեր ելույթը ստորագրել էինք՝ Գագիկ Գալստյան, ԵՊՀ. «ծրագրի ղեկավարի» սրտովը չէ, որ նշել ենք մեր աշխատավայրը, սակայն նա իրեն իրավունք է վերապահել նշել իր աշխատավայրը, հեռահար նպատակ ունենալով տնտեսագիտությանը վերաբերող եւ տնտեսագիտության հետ կապ չունեցող իր «հայտնագործությունների» պատասխանատվությունը դնել Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի վրա։

«Ծրագրի ղեկավարը» դժվարանում է «պատկերացնել», որ հայերեն թարգմանության որակի մասին կարող է «դատել» բնագիր լեզուն չիմացողը։ Կարելի է ասել, որ թույլտվություն չենք հայցել, բայց հակված ենք այն տեսակետին, որ թարգմանության որակի մասին կարելի է դատել մայրենին իմանալով։

Մենք համոզված ենք, որ մեր ելույթի վերնագիրը ճիշտ էր ընտրված եւ զգուշացնում էր հավակնոտ փառասիրությունից։ Վկայությո՞ւնը։ Պարոն «ղեկավարը» հայերենով դեռեւս միակ դասագիրքը համարում է «լավագույնը»։ Ըստ նրա միակը եւ լավագույնը նույնական են։ Սա էլ երեւի հայերենի տիրապետման մակարդակն է։ Եվ այդ մակարդակից էլ ելնելով՝ նա հայտարարում է, որ առաջին հատորի խմբագրական սխալը «արդեն ուղղված է տպագրվող երկրորդ հատորում»։ Սա նման է Հայաստանի տեսարժան վայր եւ Եգիպտոսում կանգնած Քեոփսի բուրգին։

Վերջում, ցանկանում ենք անդրադառնալ մեծարգո պարոն Ալեքսանդր Աղաբեկյանի վերջին ցանկությանը՝ նա մեզ համագործակցության առաջարկ է անում խոստանալով ավելի բարձր վարձատրություն, քան «Ազգից» ստացված հոնորարն է, բայց նախապես ստուգելով իմ մասնագիտական որակավորումը։

Կհամաձայնեինք նման առաջարկին, եթե դա չլիներ ֆիզիկոսի դիպլոմ ունեցողի կողմից։ [illegible] ժամանակներ են. երկրորդ իմ վերաբերում է հոնորարին, «Ազգի» խմբագրությունից կարելի է ստուգել, որ այդ թերթում տպագրված հոդվածների համար ես հոնորար չեմ ստանում։ Երրորդ՝ խոստանում ենք այսուհետեւ եւս «խանգարել» իմ գիտության նկատմամբ արհամարհանքով անձին մի գործում։

Հ. Գ. «Ազգի» խմբագրությանը [illegible] եւ «իմ գիտությունը» [illegible]

ԳԱԳԻԿ ԳԱԼՍՏՅԱՆ,
ԵՊՀ

ԱԶԳ

Ներքին կյանք

Դուրս խորհրդային ժամանակներից մեր մտածողության, հոգեբանության մեջ մնացել է երկրի զարգացածության աստիճանը որոշելու մի չափանիշ՝ ազգային համախառն արտադրանքի կամ արդյունքի ծավալը: Անցյալ տարի այսքան արդյունաբերական, այսքան գյուղատնտեսական արտադրանք ենք թողարկել, այսքան էլեկտրաէներգիա ենք ստացել, այս տարի փոքր-ինչ ավելի: Նշանակում է, զարգացումն ակնհայտ է, անհերքելի: Թվերով [illegible] սիրում էր նաեւ նախկին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը, որի ամեն ելույթը լսելիս զարմանում էինք, թե ո՞ւր է այն աճը, որն ինքը տեսնում է, մենք՝ ոչ:

Հանուն ճշմարտության նշեմ, որ խորհրդային տարիներին մեկ-մեկ [illegible] մի նախագահը կենսագործունեության դոկտոր Յուրի Արոմյանն է, հարցումն անց է կացվել Երեւան, Վանաձոր, Հրազդան, Կապան, Սեւան եւ Եղեգնաձոր քաղաքների ծառայողների շրջանում, դրանում ընդգրկվել են միայն բարձրագույն կրթություն ունեցող 500 հոգի: Ասեմ նաեւ, որ հարցումն արվել է երկու անգամ՝ Հայաստանում նախագահական ընտրություններից մեկ ամիս առաջ եւ մեկ ամիս հետո, հատուկ մշակված հարցաթերթիկներով, որի հիմքում ՄԱԿ-ի կողմից պատրաստված ու ընդունված «կայուն զարգացման հայեցակարգի» հիմնադրույթներն են: Հիշեցնենք, որ լույս այդ հայեցակարգի, մարդկային զարգացման ցուցանիշներ են համարվում տնտեսական զարգացումը, սոցիալական արդարության պահպանման ապահովումը, [illegible] վազմ հարցվածների 1/5-ի վրա խիստ ծանր տպավորություն են թողել [illegible] իրադարձությունները, [illegible] ծացել է անվստահությունը ապագայի, սեփական անվտանգության եւ ազատության երաշխիքների նկատմամբ:

Տիկին Կարինե Դանիելյանը, որ հասարակությանն առավել հայտնի է իբրեւ բնապահպանության նախկին նախարար, մեր բավական երկար զրույցի ժամանակ հատուկ ընդգծում էր հարցման ենթարկվածների խորհրդանշական մտահոգությունները: Օրինակ, նա ասաց, որ 500 հարցվածների 62 տոկոսը սեփական նախաձեռնությամբ, առանց հարցաթերթիկում նման կետի առկայության, նշել է Սեւանի պահպանության հիմնախնդիրը, որպես համազգային նշանակության ու արտակարգ

Հայաստանի զարգացումը հասարակության աչքում

հիշատակվում էին նաեւ մեկ-երկու ընկերության արդյունաբերական արտադրության ծավալները, հատկապես նրանք, որոնցով զբաղվում էին համաշխարհային միջին ցուցանիշներին, կամ չնայած Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների մասին: Եվ [illegible] անհեթեթության...

Այսօր մի վիճակ է հիմա Հայաստանում: Պետական վիճակագրական վարչությունը ժամանակ առ ժամանակ հասարակական լսարանին է հրապարակում թվաքանակներ «սպառողներ», որոնց հավաստիությանը, իրենց գիտցած ու ոչ չի հավատում, քանի որ գաղտնիք չէ, որ երկրում իրական հաշվառում, իրական վիճակագրություն... չկա: Մասից ծածկված թվեր են, այնպիսով, մոտավոր հաշվարկներով «հիմնավորված» տեղեկությունների ամբողջություն: Օրինակ՝ ինչքան աշխատավարձ է կատարվել, ինչ [illegible] է ստացվել, որքան [illegible] կա, գյուղացիների ինչ քանակություն է արտադրել եւ այլն, եւ այլն: Գյուղերում եղել եմ, ինձ այս օրերին էլ, եւ գյուղացիները միաբերան պնդում էին, թե որեւէ կարգի հաշվառում կատարվում է տարեկան միայն մեկ անգամ [illegible]: Բայց դա չի խանգարում, որ [illegible] տարեց տարի հասարակական լսարանին հանձնվեն, թե որքան է աճել [illegible], ինչքան է մեծացել կաթի, մսի, մրգի արտադրությունը եւ այլն, եւ այլն...

Անշուշտ, որոշակի տեղաշարժ, գոնե գյուղատնտեսության մեջ, զգացվում է նաեւ անզեն աչքով: Միայն անհասկանալի է, թե [illegible] դրությունը չի լավացել կամ նույնիսկ մնում է 1992-1993 թթ. սովի ցածր մակարդակին: Փաստ Ասենք, այդպես չէ: Բայց թե ինչո՞ւ արդյունք է, իրականում տնտեսության զարգացում կա՞, թե՞ ոչ, բարեկեցության աճը ի՞նչ չափով է պայմանավորված երկրի ներտնտեսական գործոններից եւ որքանո՞վ է կախված արտաքին այլեւայլ օգնություններից, այդ թվում [illegible] միայն է:

Այնուամենայնիվ, այս ամենով հանդերձ, դրական տեղաշարժը կա: Իսկ ինչպե՞ս է այդ տեղաշարժը գնահատում հայ հասարակական կարծիքը: Այս հարցի պատասխանը փորձել է տալ «Մարդկային հասարակության կայուն զարգացման հայեցակարգի» [illegible], որի նախագահի, կենսաբանական գիտությունների թեկնածու, ՄԱԿ-ի փորձագետ տիկին Կարինե Դանիելյանի հետ խոսեցինք [illegible] բնապահպանական [illegible] հարցման [illegible]: Նշեմ, որ հանձնաժողովի

ժողովրդավարության եւ մարդու իրավունքների պաշտպանության վիճակը, երկրի բնապահպանական անվտանգությունը, ինչպես նաեւ մի քանի այլ կարեւորագույն ցուցանիշներ, կյանքի միջին տեւողությունը, մարդկանց կրթվածության (գրագիտության) մակարդակը եւ այլն: Այդ [illegible] հանգում է մեկ միասնական գործակից, բուն որի էլ [illegible] է արվում, թե տվյալ երկիրը կայուն զարգացման ճանապարհի՞ն է գտնվում, թե՞ ոչ: Այս հայեցակարգին «Ազգը» մի քանի անգամ անդրադարձել է:

Ցավով պետք է նշեմ, որ համաշխարհային հանրության կողմից ընդունված այդ հայեցակարգի դրույթներին հայ հասարակությունը քաջածանոթ չէ: Վերոհիշյալ հարցման տվյալներով, դրանից ինչ-ինչ տեղեկություններ ունի կամ ինչ-որ բան լսել է հարցման ենթարկվածների ընդամենը 25 տոկոսը, այդ թվում ՄԱԿ-ի փաստաթղթերից՝ 11, հայաստանյան մամուլի եւ ռադիոհեռուստատեսության հաղորդումներից՝ 9, գիտական գրականությունից եւ այլ աղբյուրներից՝ համապատասխանաբար 3 եւ 2 տոկոսը: Սա դեռ բարձրագույն կրթություն ունեցողներն են, էլ ի՞նչ ասենք մյուսներից: Հատկանշական է, որ նույնիսկ նրանք, ովքեր գոնե լսել են «Մարդկային հասարակության կայուն զարգացման հայեցակարգի» մասին, 86 տոկոսով անտեղյակ են տվյալ բնագավառում համաշխարհային փորձից:

Ինչեւէ, բերեմ հարցման որոշ տվյալներ:

«Ձեր կարծիքով, Հայաստանի զարգացումը անկախության նվաճումից հետո առ այսօր ընթանո՞ւմ է կայուն ճանապարհով» հարցին տրվել են այսպիսի պատասխաններ. «այո»՝14 տոկոս, «մասամբ»՝14 տոկոս, «ոչ»՝72 տոկոս:

Նույն հարցը, բայց բնագավառներով, այսպիսի պատասխանների է արժանացել. բնապահպանական անվտանգության ոլորտում՝ «այո»՝13, «մասամբ»՝17, «ոչ»՝70 տոկոս, տնտեսության ոլորտում՝ «այո»՝13, «մասամբ»՝11, «ոչ»՝76 տոկոս, սոցիալական արդարության ոլորտում՝ «այո»՝9, «մասամբ»՝13, «ոչ»՝78 տոկոս:

Հատկանշական է, որ ժողովրդավարության եւ մարդու իրավունքների պաշտպանության ոլորտում նախագահական ընտրություններից առաջ եւ հետո տրված պատասխանները խիստ տարբերվում են իրարից: Այսպես, ընտրություններից առաջ այս ոլորտում Հայաստանի զարգացման միտումը դրական է գնահատել հարցվածների 29 տոկոսը, մասամբ դրական՝ 25 տոկոսը եւ բացասական՝ 46-ը: Սակայն ընտրություններից մեկ ամիս անց «այո»-ն 29-ից իջել է 5 տոկոսի, «մասամբ»-ը աճել է 4 տոկոսով եւ հասել 29-ի, իսկ բացասական գնահատականը 46-ից բարձրացել է 66 տոկոսի: Ասել է, առնվազն

կառավարության հարց: [illegible], սակայն նույն տոկոսը ընդգծել են նաեւ հանրապետության անտառային գանձերի պահպանության ու վերականգնման, գյուղերը, գյուղատնտեսությունը [illegible] կայանների գործարկման եւ այլ հարցեր:

Տնտեսության ոլորտում մտահոգություն է արտահայտել [illegible] զարգացմամբ երկիր դառնալու [illegible], համարյա ոչինչ չարտադրելու, [illegible] մեծ ծավալի, [illegible] եւ հատկապես [illegible] համար:

Գրեթե բոլոր հարցվածները դժգոհել են բյուջետային հիմնարկների աշխատավարձերի ցածրությունից եւ կենսաթոշակների փոքրությունից, որն, բոլոր [illegible], ծածկում է [illegible] 20 տոկոսի պահանջները: Մասնավորել են նաեւ, որ սոցիալական ոլորտում «զարգացման գործընթացն ընթանում է հակառակ ուղղությամբ» եւ [illegible] հասարակության [illegible] բեւեռացում», դժգոհել են բժշկական հիմնարկների անմատչելիությունից, «ամեն որ իրականում ամեն ինչ վճարովի է», զայրույթ արտահայտել են, թե «գիտատեխնիկական ներուժի պահանջարկ չկա, ոչնչացված է, բարձրակարգ մասնագետները [illegible] հեռանում են Հայաստանից», «բարձր է գործազրկության մակարդակն ընդհանուր առմամբ» եւ այլն, եւ այլն:

Սակայն ամենացավալին, թերեւս, այն է, որ մարդիկ մեծ մասամբ դժգոհել են [illegible] կարգի ու կանոնի բացակայությունից, [illegible] ժամանակներ, երբ «պետական [illegible] կողմից [illegible] փաստերի առջեւ կարելի էր բարձրացնել [illegible] մարմիններին, եւ մեղավորները կպատժվեին, հարցերի մեծ մասը կլուծվեր, իսկ հիմա բացակայում է իշխանություն-ժողովուրդ հետադարձ կապը, առաջինները չեն արձագանքում [illegible] դժգոհություններին, հաշվի չեն առնում խնդրողի առաջարկությունները...»:

Ահա այսպես է նայում Հայաստանի զարգացման ընթացքին մեր մտավորական խավի մի որոշակի մասը, բնականաբար ընդամենը հարցման ենթարկված 500 հոգին: Հավանաբար թե ավելի լայն շրջանակ ընդգրկելու դեպքում պատկերն էականորեն փոխվեր: Եվ [illegible] հրապարակել այս տվյալները, հուսալով, որ դրանք օգտակար կլինեն մեր իշխանությունների համար [illegible]: Ի դեպ, այսպիսի [illegible] մեր նաեւ հարցարժան [illegible], տիկին Դանիելյանը:

ՄԱՐԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԵՐԳԻԾԱՆՔ

Ես ներկարար եմ

Ես սովորական ներկարար չեմ, իմ գործը ջուլ ու փալասի հետ չէ, ես մարդ եմ ներկում: Մյուս արհեստավորները կարող են լինել կիսագրագետ, նույնիսկ անգրագետ, իսկ մարդ ներկողը պետք է ունենա մտավոր զարգացման բարձր մակարդակ, քաղաքական հոտառություն: Իմ արհեստի մարդը պետք է գիշեր ու զոր հետեւի զանգվածային լրատվության միջոցներին, լավատեղյակ լինի պետական կառավարման մարմինների խոհանոցների անցուդարձին, կռահի իշխանության վերին օղակներում սպասվող տեղաշարժերը, գուշակի, թե առաջիկա բարձր պաշտոնյան ինչ գույնի է, ինչ գույներ է սիրում, համապատասխան գույնով ներկի հաճախորդներին, որ նրանք նոր պայմաններում հաջողության հասնեն:

Առաջներում իմ գործը հեշտ էր, գործածական էր մեկ գույն՝ կարմիրը, հետագայում հաճախորդներս դարձան բծախնդիր, պահանջում էին, որ իրենց ներկեմ երեք գույնով: ՀՀՇ-ի վերելքի ժամանակաշրջանն էր: Անուն առ անուն կարող եմ թվարկել, որ եռագույնով իմ ներկած մարդիկ բոլորը դարձան պատգամավորներ կամ բարձր պաշտոններ ձեռք բերեցին: Գործս հեշտ էր ստացվում, երբ հաճախորդներս առաջին անգամ էին ներկվում: Բայց մեծ մասամբ գալիս էին մարդիկ, որոնց ես ժամանակին կարմիր էի ներկել, եւ պահանջում էին, որ նախկին գույնը ներսում կամ վրայից ներկեմ: Լավ չէր ստացվում, ուշադիր դիտելու դեպքում նկատելի էր նախկին ներկը՝ կարմիրը: Չէր օգնում նույնիսկ նորագույն ներկը, որը գիտության վերջին նվաճումն էր եւ բերել էի տվել Հոնկոնգից:

Ներկայումս, երբ սկսվել է ՀՀՇ-ի անկումը, վերաներկվողները կտրուկ շատացել են, իսկ համայնքների ղեկավարների ընտրություններն ինձ գցել են ծանր վիճակի մեջ, աշխատում եմ առանց հանգստյան օրվա, առանց ընդմիջման: Հաճախորդներս մեծ մասամբ գալիս են իրենց նոր գույնը նախընտրած, իսկ ոմանք ինձնից են խորհուրդ հարցնում: Ասենք, նշանակվել են նոր նախարարներ կամ նոր վարչապետ, ինչ գույնով խորհուրդ կտայի ներկվեն, որ մնան իրենց պաշտոններում կամ առաջ գնան:

Մեկը կա, հոգիս կերել է: Նրան առաջներում միշտ կարմիր էի ներկում, հետո պահանջեց եռագույն, ներկեցի, ու պատգամավոր դարձավ եւ լավ պաշտոնի տիրացավ: Մի օր էլ սա եկավ ու թե՝ ինձ դաշնակի գույնով ներկիր, մտնում եմ նրանց շարքերը: Չհամաձայնեցի, որովհետեւ գիտեի, որ նախ՝ սրանից դաշնակ չի ստացվի, հատուկ հանձնարարություն ունի դաշնակցությունը ներսից քայքայելու, եւ ապա՝ գիտեի, որ դաշնակները չեն ներկվում, իրենց բնական գույնով են ապրում ու գործում: Դա շատ խնդրեց, աղաչեց, վերջը ներկեցի: Բայց դաշնակները իսկույն նկատեցին ե՛ւ գույնի կեղծիքը, ե՛ւ նրա նպատակը ու վտարեցին իրենց շարքերից: Հետո սա եկավ ու թե՝ ինձ ռամկավար ներկիր: Գիտեի, որ նպատակը նույնն է՝ ներսից քայքայելը: Բայց դա իմ գործը չէ, ես իմ փողի տերն եմ: Ներկեցի ու գնաց ռամկավարը ներսից քայքայեց: Ի վերջո ընտրեց ռամկավարի լիբերալ տեսակի գույնը: Հիմա բոլորը գիտեն, որ նա իր մաշկի վրա չորս գույն ունի, բացարձակ անորակ են տալիս, բայց ո՞ւմ կասես, շարունակում է այդպես ապրել: Առողջությունն էլ լավ է, ճնշումը, սրտի զարկերը՝ տեղը տեղին, միայն ուղեղի բարոյական զգացողության կենտրոնն է որոշ չափով բթացել:

Իհարկե, իմ այս հոգեառի նման ֆեյերը կան, մյուսները հիմնականում առաքինի մարդիկ են, ընդամենը մեկ-երկու գույն են փոխել եւ լավ գործեր են գտել, նույնիսկ մարզպետ ու նախարար են դարձել:

Իմ արհեստանոցում օճառի բաժին էլ ունեմ: Օճառ սպառողները մեծ բնավորություն ունեն, աշխատանքում էլ միշտ հաջողակ են լինում, բայց ապրանքի ընտրության գործում բծախնդիր են: Օրինակ, մեկը եկել էր, սովորական անկուսակցական մարդ, ու հարցնում է՝ ի՞նչ տեսակի օճառ ունեմ: Գիտեմ, օճառի վրա հաճախ գրվում է այն նյութի անունը, որից պատրաստված է: Ասում եմ՝ ձվի օճառ է, այսինքն՝ ձվերի: Ասում է՝ իսկ յուղե՞ն ամբողջ մարմնի համար: Օճառի ընտրությունը կապված է այն բանի հետ, թե իմ հաճախորդը որտե՞ղ է ուզում մտնել, ո՞ւմ: Լավ արդյունք է տալիս փեսայեքիները, մյուսները որոշ կոշտություն ունեն:

Նշեմ նաեւ, որ օճառի գործածությունը կայունության տարիների զբաղմունք է, իսկ մեր օրերի նման վայրիվերումների ժամանակներում լայնորեն օգտագործվում են ներկերը: Ես լայն միջազգային կապեր ունեմ ու ներկեր եմ ստանում ե՛ւ Սոպախանի գործարաններից, ե՛ւ Իվանովոյի տեքստիլագործներից, ե՛ւ Գյումրիի տրիկոտաժից, ե՛ւ նույնիսկ Հոնկոնգից, Հոնդուրասից ու Հաբեշստանից: Ունեմ ներկեր, որոնք, կապված ներկվողի ցանկությունից, օրվա տարբեր ժամերի խամելեոնի նման իրենց երանգները փոխում են: Մի խոսքով, բոլոր տեսակի ներկերն ունեմ, որոնցով ներկվողները կարող են դառնալ նախարար, փոխնախարար, վարչությունների պետեր, սոցիոլոգիական ուսումնասիրությունների եւ «ժամանակավորների» մեկնաբաններ, բիզնեսմեններ, մաֆիաների պարագլուխներ, պատգամավորներ, կարող են տիրանալ սեփականաշնորհված խոշոր օբյեկտների, որ մենք ասեմ: Նման ցանկություններ ունեցողներին հրավիրում եմ իմ արհեստանոցը:

Հաշվի առնելով ներկա հեղհեղուկ պայմանները, երբ բարձրագույն պաշտոնյաների բուռն փոփոխություններ են տեղի ունենում, իմ ներկարանն աշխատեցնում եմ արտակարգ իրավիճակների գրաֆիկով, շաբաթվա բոլոր օրերին, ընդմիջում՝ գիշերվա ժամը 2-5-ը, ընդունվում են նախնական պատվերներ, կոլեկտիվ հայտեր, գները՝ պայմանագրային, շարադրանով վճարելու դեպքում պատվերը կատարվում է նաեւ տանը: Գաղտնիությունը երաշխավորվում է:

Արհեստանոցի տեր՝
[illegible]

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Իսկ ուսուցիչը «յոլա» էլ չի գնում

Աշխատում են, աշխատավարձ են ստանում եւ մի կերպ «յոլա» են գնում: Իսկ երբ աշխատում են եւ աշխատավարձ չեն ստանում, ուրեմն մի կերպ «յոլա» էլ չեն գնում:

Մեր պետական այրերից մեկը՝ պրն Հարությունյանը, վերջերս հեռուստատեսությամբ ինչ-որ զրույցի ժամանակ լրագրողի հարցին պատասխանեց, որ ստանում է 42 հազար դրամ աշխատավարձ, եւ մի կերպ «յոլա» են գնում:

Հաստատ համոզված եմ, որ հաղորդումը դիտած կրթության համակարգի բոլոր աշխատողները զայրացած կլինեն այդ արտահայտության համար: Ուսուցչի աշխատավարձը մոտ տասն անգամ պակաս է հարգարժան պարոնի աշխատավարձից: Ուսուցիչները վերջին անգամ աշխատավարձ, ավելի ճիշտ՝ արձակուրդային են ստացել օգոստոսի կեսերին: Հույսով եւ հավատով սկսեցին նոր ուսումնական տարին, կառավարությունը սեպտեմբերի 1-ից զգալիորեն, ընդամենը 15 տոկոսով, բարձրացրել է աշխատավարձը: Եվ ահա՝ որ մինչեւ հիմա, արդեն մեկ եռամսյակ, անգամ մեկ լումա էլ չեն ստացել, նույնիսկ չեն էլ հավատում այդ ողորմելի, ծիծաղելի եւ խղճուկ բարձրացումը կա՞, թե՞ չկա:

Չկան եւ չեն վճարվում նաեւ երեխաների նպաստները: Ուսուցիչների մեջ էլ քիչ չեն մինչեւ վեց տարեկան երեխաներ ունեցողները: Չար լեզուները ասում են, թե կարգին երկրներում, երբ հանկարծ ինչ-ինչ պատճառներով ծնողները չեն աշխատում, երեխաների նպաստներով նման ընտանիքները լավ էլ «յոլա» են գնում: Ասում են, ես չգիտեմ: Դե, երբ կարգին երկիր է, ապա հնարավոր է:

Չենք ուզում իմանալ բոլոր նրանց աշխատավարձերի չափերը, որոնք «յոլա» են գնում մի կերպ: Նման փաստը մեզ ցավ է պատճառում: Առավել եւ՝ ուսուցիչներին:

[illegible]
«Յոլա» չգնացող ուսուցչական ընտանիքի անդամ

ԱԶԳ

Միջազգային

«Զանգվածային լրատվության միջոցների կենսունակությունն անցումային ժամանակաշրջանում» խորագրով դասընթացների շարքում ուշագրավ էր հատկապես լրագրողական հետաքննության հետ կապված հարցերին: Մինչեւ հիմա խմբերի մեծամասնությունը Հայաստանից ժամանած լրագրողներին համար դժվար էր, որ լրագրողական հետաքննությունը, որպես այդպիսին, գոյություն չունի Հայաստանում: ԱՄՆ-ում ունեցած մեր հանդիպումներից անկ- ներկայացվող փաստերը չի համապատասխանում իրենց անձնական կյանքին:

«Indianapolis Star/News» թերթի թղթակից Ջո Ջերալդին ասաց, որ հետաքննական լրագրության համար կարեւոր են հետեւյալ հարցերը՝ ի՞նչը, ո՞վ, որտե՞ղ, ինչո՞ւ: Կրկնենք՝ հետաքննությունը սկսվում է տեղեկատվության աղբյուրի հայթայթումից: «Լսել, լսել, լսել եւ համբերատար լինել նրա ասածը», ընդգծեց Ջոն: Նա պատմեց Ինդիանապոլիսի ոստիկանական գրասենյակներից մեկի տնօրենի իր աշխատակիցների նության անվան կամ սխալ տեղեկատվության հրապարակման դեպքում լրագրողը դատի է տրվում, եւ թերթը ստիպված է լինում մեծ գումար վճարել որպես տույժ:

«Կառավարության գործունեությունը պետք է բաց լինի՝ սա է եղել», ասաց «Better Government Association»-ի տնօրենը: Իրենց կողմից վարվող բաց դռների քաղաքականության մասին խոսեց նաեւ Ինդիանապոլիսի նահանգապետի մամուլի քարտուղարի օգնականը:

Ինչ վերաբերում է իր հասցեին ուղղված մամուլի քննադատությա-

ՓՈՐՁ

Լրագրողական հետաքննություն. «Դեմոկրատիայի պահապան շները»

հայտ դարձավ, որ լրագրողական ծիլթյալ բնագավառը ամենամյա եւ առանձնահատուկ պատասխանատվության պահանջողն է: Իր հերթին, այդ բնագավառի ուսումնասիրությունը տալիս է լրագրողի դիտողականությունը եւ նպաստում նրա մասնագիտական աճին:

Այդ բնագավառում աշխատող լրագրողներին դեմոկրատիայի եւ օրենքի իշխանության պահպանման շահագրգիռ ուժեր հաճախ են առաջարկում իրենց համագործակցությունը: Այսպես, Չիկագոյի «Better Government Association» քաղաքական կազմակերպությունը սերտորեն համագործակցում է թե մի շարք խմբագրությունների, թե առանձին լրագրողների (մամուլի եւ հեռուստատեսության) հետ: Կազմակերպության նպատակն է վերահսկել պետական ապարատի գործունեությունը:

1978 թ.-ից սկսած, կազմակերպությունը լրագրողների հետ համատեղ 500 հետաքննություն է անցկացրել: Նման աշխատանք կատարողներին նրա ղեկավարն անվանեց «դեմոկրատիայի պահապան շներ»: «Մենք ստիպում ենք քաղաքական գործիչներին փոխել իրականացվող քաղաքականությունը կամ քաղաքականության այն մասը, որը կամ վաս է աշխատում, կամ ընդհանրապես չի աշխատում», ասաց կազմակերպության ղեկավարը:

Հետաքննական լրագրությունն անդրադառնում է կազմակերպված հանցագործությանը, կոռուպցիային, կաշառված քաղաքական գործիչներին, իրենց թեկնածությունը ստացած ընտրություններում առաջադրված քաղաքական այն գործիչներին, որոնց կողմից

նկատմամբ բոլոր սխալ տեղական ոտնձգության մասին: Այդ տեղեկությունը լրագրողին է հայտնել նրան ցից մեկը: Հետաքննության ընթացքում նաեւ պարզվել է, որ ղեկավարը պետական աշխատավարձի ֆոնդից յուրացրել է հատկացրել իր սիրուհիներին: Միաժամանակ այդ անձնավորությունը հավակնում էր ընտրվել տեղական իշխանության մարմնում: Սակայն մամուլի բարձրացրած աղմուկը վերջ դրեց նրա քաղաքական կարիերային:

Դասընթացներից պարզ դարձավ, որ լրագրողական հետաքննության համար խիստ կարեւորվում են տեղեկատվության աղբյուրների հայթայթման եւ դրանց օգտագործման հարցերը: Նախնական համաձայնությամբ լրագրողը կարող է հրապարակել տեղեկատվության աղբյուրի անունը նրանց առավել արժանահավատ դարձնելու համար:

Առանց նախնական համաձայ- նը, ապա նահանգապետը դրան հիմնականում գրավոր է վերաբերվում: Իսկ երբ լրագրողը սխալվում է, նահանգապետն աշխատում է նրան դատի չտալ, քանի որ «լրագրողը հասարակությանը աչքում միշտ ճիշտ է», ասաց օգնականը:

«Կառավարության կողմ ննադատություն սա է ամերիկյան մամուլին տրված ամենամեծ իրավունքը», հիշեցնենք Ինդիանապոլիսի Բալլերի անվան համալսարանի պրոֆեսոր Արթուր Լեփինի միտքը:

Ամերիկյան հասարակությունը, լրագրության այս կարեւոր ճյուղը առավել վերահսկելի եւ թափանցիկ է դարձնում ինչպես առանձին քաղաքական եւ պետական գործիչների, այնպես էլ կառավարության ողջ գործունեությունը, ինչն էլ աղահովում է պետության եւ հասարակության բնականոն զարգացումը:

ՆԱԻՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Սոլժենիցին. «Հավատացումն այսօրվա Ռուսաստանում սխալ է հասկացվում»

12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ». Ալեքսանդր Սոլժենիցինը հայտարարեց, որ հավատացումն այսօրվա Ռուսաստանում սխալ է հասկացվում, որպես մեկ հաղթող կուսակցության հավատացումը մյուսի, չհաղթողի հետ: Յոլյակովլեւ գրողն Ինտերֆաքս գործակալությանը տված հարցազրույցում մեկնաբանել է Բորիս Ելցինի հրամանագիրը՝ նոյեմբերի 7-ը հավատության եւ համաձայնության օր հայտարարելու մասին: Սոլժենիցինն ընդգծել է, որ «վերեւներից» հայտարարված հավատացումը չի արտահայտում այն, ինչ տեղի է ունենում երկրում: Գրողի խոսքերով, ժողովուրդը թալանված է՝ թալանչիների անխիղճ խմբի կողմից: «Պետք է այնպես անել, որ թալանչիները ետ վերադարձնեն թալանածը: Դրանից հետո միայն կհաստատվի իրական հավատացում, այլ ոչ թե քաղաքական զինադադար՝ իշխանության կուսակցության եւ կոմունիստների կուսակցության միջեւ», ավարտելով իր խոսքն ասել է Սոլժենիցինը Ինտերֆաքս գործակալությանը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Նավթամուղ. Թուրքիան որոշեց ԱՄՆ-ին հակառակ գործել

12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ». Թուրքիայի արտգործնախարար Թանսու Չիլլերը հայտարարեց, որ իր երկիրը չանսալով Միացյալ Նահանգների հակառակությունները, կբացի Իրանից դեպի Թուրքիայի միջերկրածովյան ափը ձգվող նավթամուղը: Յորդանանում այցով գտնվող Չիլլերը նշեց, որ ԱՄՆ-ը հավանություն է տվել նավթամուղի բացմանը, սակայն ԱՄՆ-ը պնդում է, որ նավթամուղը կարող է բացվել՝ Իրաքին մթերք եւ դեղորայք գնելու համար նավթի մասնակի արտահանումը թույլատրող համաձայնագրի շրջանակներում միայն: Չիլլերը հայտարարեց, որ տվյալ պահին Թուրքիան այդ հարցի կապակցությամբ ԱՄՆ-ի հետ բանակցություններ է վարում, սակայն ընդգծեց, որ եթե նույնիսկ դրանք անարդյունք ավարտվեն՝ նավթամուղը մինչեւ այս տարվա վերջը կբացվի:

Վերջապես խաղաղությո՞ւն Գվատեմալայում

12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՏԱՍՍ. Գվատեմալայի նախագահը հայտարարել է, որ Մեքսիկայում տեղի ունեցած ապստամբների հետ բանակցությունների արդյունքում իր կառավարությունը խաղաղ կարգավորման համաձայնության է հասել, որը վերջ է դնելու 140 հազար հոգու մահվան պատճառ դարձած 36-ամյա քաղաքացիական պատերազմին: Նախագահ Արզուն, որն այժմ Չիլիում մասնակցում է Լատինական Ամերիկայի ղեկավարների գագաթաժողովին, նշել է նաեւ, որ վերոհիշյալ համաձայնագիրը պաշտոնապես կստորագրվի դեկտեմբերի 29-ին:

Զաիրում պահանջում են վարչապետի հրաժարականը

12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՏԱՍՍ. Մարդասիրական օգնություն բերող խմբերը Ռուանդայից Զաիր են մտել սննդամթերք եւ դեղորայք բաժանելու այն 1.1 միլիոն փախստականներին, որոնք բուքսի ապստամբների կողմից դուրս են մղվել իրենց ճամբարներից: Զաիրի մայրաքաղաքում կյանքը կանգ է առել գործադուլի հետեւանքով, որը հայտարարվել է ի պաշտպանություն համալսարանական ուսանողների, որոնք պահանջում են վարչապետի հրաժարականը:

Աշխարհում 250 միլիոն անչափահաս աշխատում է

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՏԱՍՍ. ՄԱԿ-ի Միջազգային աշխատանքային կազմակերպությունը հայտարարեց, որ վերջին տվյալներով, աշխարհում եւ հատկապես զարգացող երկրներում շուրջ 250 միլիոն երեխաներ աշխատում են: Նրանցից 120 միլիոնը, 5-ից 14 տարեկան, աշխատում է լրիվ, իսկ 130 միլիոնը՝ ոչ լրիվ աշխատանքային օրվա ընթացքում: Կազմակերպության կարծիքով, աշխատող անչափահասների 61 տոկոսը ապրում է Ասիայում, 32 տոկոսը՝ Աֆրիկայում եւ 7 տոկոսը՝ Լատինական Ամերիկայում: Այս կացության դիմաց կազմակերպությունը առաջարկում է անչափահասների աշխատելու դեմ պայքարը կենտրոնացնել հիմնահարցի առավել անհանդուրժելի կողմերի վրա՝ ստրկություն, պարտքի դիմաց երեխաների հանձնում եւ պոռնկություն

ՄԻԱՑՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Կուբա գծի հետեւորդները հեռանում են Քլինթոնի թիմից

Թեեւ Բիլ Քլինթոնի հաղթանակը նախօրոք «ծրագրված» էր, դա դեմոկրատներին չխանգարեց ի տես արտահայտել իրենց ուրախությունը: Նախագահի թիմի նշանավոր գործիչ, ՄԱԿ-ում ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչ Մադլեն Օլբրայթը հրճվանքից նույնիսկ սկսեց մակարենա պարել Բոստոնյան դեպոյի հետ, բաց է...ում հենց Անկախության խորհրդի նիստերի դահլիճում: Եիշտ է, տիկին Օլբրայթի ուրախությունը կարելի է բացատրել նաեւ այլ կերպ: Բանն այն է, որ իր պաշտոնավարության մասին հայտարարել է պետքարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերը, որի պաշտոնը նա կարգենար զբաղեցնել: Ի դեպ, այդ պաշտոնին ձգտողների թիվը բավական մեծ է: Բազմաթիվ թեկնածուների թվում են նաեւ նախկին ազգային անվտանգության հարցերի գծով օգնական Էնթնի Լեյքը եւ «Բոսնիայի խաղաղարար» Ռիչարդ Հոլբրուկը:

Ի դեպ, Սպիտակ տան հավանական են համարում, որ Քլինթոնն այդ պաշտոնն առաջարկի Սենատի հանրապետականներից որեւէ մեկին, օրինակ, սենատոր Ռիչարդ Լուգարին կամ «Անտայսի փոթորիկ» գործողության ընթացքում աչքի ընկած գեներալ Քոլին Փաուելին:

ԱՄՆ-ի գլխավոր դիվանագետի փոփոխությունը ինչպե՞ս կարող է անդրադառնալ Ռուսաստանի վրա: Գաղտնիք չէ, որ Քրիստոֆերի հետ ազդեցիկ դժվար էր գործ ունենալ, քանի որ նույնիսկ ԱՄՆ-ի նախագահի հետ Անչափ կուբա գծի կողմնակից Քրիստոֆերը ձգտում էր զիջելիան դիրքերը նույնիսկ այն տարածաշրջաններում, որտեղ օբյեկտիվորեն շահագրգռված էր Ռուսաստանի ներկայությունը շահերի համակշռության ստեղծելու համար: Այսպես, պետքարտուղարը Մերձավոր Արեւելքում իր քաղաքականությունն ծախսողն առանց կարող չանում էր ռուսաստանցի դերի նսեմացման փորձերով: Որպես մեծական թիրախ Իրանի օգտագործումը (թեեւ Քլինթոնը դրա շնորհիվ ընտրողների ձայներ է շահել) օբյեկտիվորեն համընկնում է անբուլ աշխարհի ուժային եւ ոչ թե դիվանագիտական ճնշում: Եվ, վերջապես, գլխավոր փաստարկը՝ լինելով «Գործակցություն հանուն խաղաղության» ծրագրի հեղինակը, Քրիստոֆերը չէր համաձայնում նույնիսկ չնչին փոփոխություններ կատարել իր հայեցակարգում:

Քրիստոֆերի առաջիկա պաշտոնաթողությունը Քլինթոնի վարչակազմում նախատեսվող միակ փոփոխությունը չէ: Իրենց հրաժարականների մասին հայտարարել են նաեւ պաշտպանության նախարար Ուիլյամ Փերին, առեւտրի նախարար Միքի Քանտորը, աշխատանքի, էներգետիկայի, տրանսպորտի նախարարները:

Երբ ընտրություններում Քլինթոնի հաղթանակն անվերապահ էր, ապա միաժամանակ անցկացված Սենատի միջանկյալ ընտրությունները եւ ներկայացուցիչների պալատի վերընտրությունները կրկին հաջողություն բերեցին հանրապետականներին: Նրանք պահպանեցին մեծամասնությունը Կոնգրեսում, հնարավորություն ստանալով հետագայում եւս վերահսկելու օրենսդրական գործունեությունը: Ի դեպ, դրանում արտահայտվեց ամերիկացի ընտրողների իմաստնությունը, որոնք գան կացան այդպիսով երկրում «հավասարակշիռ» իշխանություն:

Եիշտ է, չի կարելի ասել, թե մարդկանց քաղաքացիական ակտիվությունն հաչում էր այդ բոլոր խնդիրները: Այս անգամ ընտրությունների մասնակիցների թիվը 50 տոկոսի էլ չէր հասնում: ...ամենացածր ցուցանիշն է վերջին 75 տարում: Օրինակ, Նյու Յորքում առավել ակտիվ քվեարկողները միայն Հարլեմի նեգրական թաղամասի բնակիչներն են:

Ընտրական ակտիվության մյուս կենտրոնը Նյու Յորքի Բրայթոն Բիչ թաղամասն էր, որի բնակիչները հիմնականում Ռուսաստանից գաղթածներն են: Ծագումով հայ նախկին դիսիդենտ Լեոնիդ Ռոզենբերգը լիովին հասկանալի է բնակչության քննարկման առիթ. նշեց, որ նրանց մեծ մասը նախապատվությունը տվել է Քլինթոնին, հիմնավորելով, որ դեմոկրատ նախագահը ներգաղթյալներից չի խլի նրանց գլխավոր իրավունքը՝ սոցիալական նպաստ ստանալու արտոնությունը:

«ԿՈՄՍՈՄՈԼՍԿԱՅԱ ՊՐԱՎԴԱ»

ԱԶԳ

Մշակույթ

1856 թ. տպագրական Թուրքիա, Կ. Պոլիս... Թուրք երիտասարդները ար- դեն մի քանի տարի է, ինչ պայքար են մղում համեն ժողովրդավար եւ սոցիալական գաղափարների համ- տարածման, փորձելով հիմնադրել եվրոպական օրինակով հանդեսներ եւ պարբերականներ։ Ահա այդ ժա- մանակ Փարիզում ուսանող մի քանի հայ ուսանողականներ, օգտվե- լով առիթից, բերել են տպելու «Մե- ղու» երգիծաթերթին բոլոր, որի ըն- ջասի օրինակով «եւ բոլոր է պա- տմական, եւ մեղր»։ Ընդհանուր ոգին, ասում են, որ դրանով լուրջ երգիծանք չէ։ Չգիտեմ։ 1863-ից թեր- թի խմբագիրն էր աղջին Արմենակ Հայկունին, որը ետամնակից Սվա- ճյանի գործը։ Ի դեպ, այդ տարիներին «Մեղուն» ավելի մեծ ժողովր- դականություն էր վայելում, քան օ- րինակ Պետերբուրգում լույս տեսնող «Հյուսիսափայլը»։ Նույն ինքը Մի- քայել Նալբանդյանն էր ցա- վում են մեր ներկայիս... «Ազգային վարչութիւնը հիմնեալ է խաւանց եւ պարտեաց սկզբունքին վրայ, որ աղատութեան սկզբունք է. իր ամբ ծայնից բազմութեան մեջ կը կայա- նայ, որ օրինավորութեան սկզբունք է։ Անհնայն ամբողջութիւն ազգային որ չէ, համաձայն սկզբանց ոչ ար- դար է եւ ոչ օրինաւոր»։ Կամ մեկ այլ դրույթ. «Ազգն ու Ազգային վարչութիւնը փոխադարձ պարտիք- ներով կապուած են իրարու հետ»։

Այսօր էլ «Մեղուն» գործի է մղում

բայցի փոքր ընդհատումներով տեւեց 18 տարի։

1996 թ. նոյեմբերի 13, Երեւան Հայաստանի Ազգային գրադարանի նախասրահ. ցուցահանդես. նվիր- ված երգիծաթերթի հիմնադրման 140-ամյակին։ Ժամանակ, որը լավ ճոճի սկզբունքով խիղճկատար է, բա- լոր նրան չխնայած ծուղակի եւ առա- վել եւս գրվածների։ «Մեղուն» է- ջեռում է տպագրվել դեռ անհայտ Հակոբ Պարոնյանը, այնտեղ առա- ջին անգամ կարելի էր ընթերցել Պետրոս Դուրյանի «Նայածք մը», «Դրժել» բանաստեղծությունները, Պեշիկթաշլյանի «Արշակ II» ողբեր- գը եւ այլ հետագայում մեծ ճանաչ- ման արժանացած գործեր։

Ցուցահանդեսը, ցավոք, չի ընդգրկում երգիծաթերթի գոյության վերջին ժամանակահատվածը (1872-74 թթ.), երբ «Մեղուի» խմ- բագիրն էր Հակոբ Պարոնյանը։ Այ- դուհանդերձ նախորդող տասնա- մյակին վերաբերող նյութը բավա- կանին հարուստ էր եւ անկեղծ զար- մանք էր պատճառում այցելողին ընդ որում, թե արդիական ծաղրան- կարներով եւ թե տպագրված հոդ- վածներով։ Հիշեցնենք, որ երգիծա- թերթի հիմնադիր, տնօրեն եւ առա- ջին խմբագիրն է եղել Հարություն Սվաճյանը, որի «Մայր Հայաս- տան» բանաստեղծությունը այսօր նույնքան բարդ է, որքան բարդ է այդ գործի հիման վրա ստեղծված նույնանուն նկարը։

Ցուցահանդեսը Փառանձեմ Գալբինյանի կողմից իրականաց- ված միջոցառումն է, եւ հենց նա էլ ներկայացրեց «Մեղուի» կեն- սագրականը։ Երգիծաթերթը, որ մի- հագեցված տպագրվել երգիծաթեր- թի համարներում եւ պատմական

չէ, որ բանաստեղծի մի շարք ստեղ- ծագործություններ («Առողջն», «Երկու տող», «Օրանսն» եւ այլն) առաջին անգամ ընթերցվել են հենց «Մեղուի» էջերից։

Ընդհանուր առմամբ, երգիծաթեր- թը մեծ նշանակություն էր տալիս հայ գաղափարախոսությանը. այն տպագրել է բազմաթիվ հոդվածներ կարդված ազատագրական շարժ- ման հետ։ «Ազգային Սահմանադ- րությունը», որը արեւմտահայերի ներքին կյանքին վերաբերող կանո- նադրություն էր, նույնպես առա- ջինը տպագրվել է երգիծաթերթի է- ջերում։ Այսօր խսկ (հենց ցուցա- հանդեսում) կարելի է ընթերցել կա- նոնադրության առանձին հատված- ներ, որոնք զարմանալիորեն առնչ- վում են մեր ներկայի... «Ազգային Սահմանադրության» առաջին տա- րեդարձին նվիրված հանդեսին Հա- րություն Սվաճյանի արտասանած «Արիք Հայկազունք» բանաստեղ- ծությունը դարձավ սահմանադրա- կանների առաջին օրհներգը։

1974-ից «Մեղուն» դադարեց լույս տեսնելուց եւ Հակոբ Պարո- նյանը ձեռնամուխ եղավ նոր «Թատրոն» պարբերականի տպագ- րության գործին։ Այնուամենայնիվ, երգիծաթերթի ավանդույթները ար- մատավորվեցին հայաստանյան մամու- լում եւ այսօր այդ գործը փորձում են շարունակել ինչպես հայրենի- քում («Ոզնի»), այնպես էլ սփյուռ- քում («Քաջ Նազար», ԱՄՆ)։

ԱՐԹՈՒՐ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

Ջեյմս Բոնդի առողջությունը՝ նախանձելի՞

««Էկրանի վրա դա գուցե եւ հրապու- րիչ է եւ ազդեցուցիչ, բայց իրական կյանքում դա վաղուց կհանգեցներ ամենաողբերգական վախճանի»։ Այդպես է արտահայտվել առողջա- պահության խնդիրներ լուսաբանող հանդեսներից մեկը՝ հայտնի գործա- կալ, կինոհերոս Ջեյմս Բոնդի մա- սին։ Ըստ գիտնականների, եթե որե- ւէ մեկն այնպիսի կյանք վարեր, ինչ- պիսին Բոնդն էր վարում, ապա ըստ ըստով... կմահանար։ Պատճառը կլինեի ծխախոտը, «Մարտինի» կոչ- վող բավական թունդ խմիչքը, որը Բոնդը մեկ ֆիլմի ընթացքում լիտ- րերով էր խմում եւ, իհարկե, կանայք։ «Ցամաքդրել առողջություն» բրի- տանական հանդեսը գրում է, թե «007 գործակալ» անվամբ հայտնի Բոնդն օրական 70 սիգարետ էր ծխում, այն էլ առանց ֆիլտրի, եւ տարեկան առնվազն 68 կնոջ հետ էր կնքանցում՝ պահպանակներ չօգտա- գործելով։ «Ուրեմն, եզրակացնում է հանդեսը, Բոնդն անպայման կմա- հանար լյարդի, թոքերի, սրտի, կամ էլ սեռական ճանապարհով տարած- վող որեւէ հիվանդությունից»։

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»

«Քրիստիան Դիորը» փոխակերպվում է

36-ամյա բրիտանացի նկարիչ Ջոն Գալիանոն փոխարինից «Քրիս- տիան Դիորի» վաստակաշատ գլխա- վոր նկարիչ Ջան Ֆրանկո Ֆեռեին։ Ֆեռե Գալիանոյի նշանակումը (մինչ այդ աշխատել է ոչ պակաս հայտնի «Ժիվանշի»-ում) անսպա- սելի չէր. այնուհանդերձ, որոշ ման- րամասների համաձայն, այդ «հա- մարձակ» ստեղծագործողի համար [illegible]

«Քրիստիան Դիորի» արտադրանքն արդեն սկսել է փոփոխվել հասան- թվով։ Անեն դեպքում, «Քրիստիան Դիոր կուտյուրի» եւ «Քրիստիան Դիոր պարֆյումի» գործերը վաս չեն ընթանում։ Օրինակ վերջերս «Լեյի Դիոր» կանացի պայուսակը ըստ ա- փելի ներկայացնում է նրա հանրահայտ [illegible]

[illegible]

Պատրաստեց
ՄԻՔԱՅԵԼ ՄԻՐՁՈՅԱՆԸ

ԿԻՊՐՈՍ

Վերա Հակոբյանը Մելգոնյան կրթ. հաստատության բեմում

Չորեքշաբթի, նոյեմբերի 6-ի երեկոյան, դարձյալ մարդաշատ էր Կիպրոսում հայկական կրթամշակութային գլխա- վոր կենտրոնի՝ Մելգոնյան կրթական հաստատության հանդիսասրահը։ Օգտ- վելով այդ օրերին անձնական այցով Կիպրոսում գտնվող վաստակավոր ար- մունկող Վերա Հակոբյանի ներկայու- թյունից, հաստատության հոգաբարձու- թյունն ու տնօրենությունը կազմակեր- պել էին Կոմիտասին նվիրված համեր- գային երեկո եւ հրավիրել հայրենի արմունկողուհուն ներկայացնելու Պա- րույր Սեւակի «Անլռելի զանգակա- տուն» պոեմից հատվածներ։ Եվ շուրջ մեկուկես ժամ Վ. Հակոբյանը սեւա- կյան մագնիսական դաշտում պահեց ներկաներին, որոնց մեջ էին նաեւ դպ- րոցի վերին 3 կարգերի աշակերտները։ Նրա արմունկը տեղ-տեղ ընդմիջվում եւ տեղ-տեղ միահյուսվում էր կոմիտասյան երաժշտությամբ։ Դաշնամուրի վրա դրանք կատարում էր հաստատության ե- րաժշտության վաստակավոր ուսուցիչ, խմբավար, բազմաշնորհ արվեստագետ Սեդրակ Աբգարյանը, որի ներկայու- թյունը Վերայի կողքին, Կոմիտասի դիմանկարով զարդարված բեմին հա- ղորդում էր, անզգալիորեն, առավել դրամատիկ մթնոլորտ։ Պիրկ զգացա- կանությամբ, հատված առ հատված, Վերան ընթերցումը տանում էր կրեշեն- դո, ի վերջո «փլվելու» համար «Դե եկ, վարդապետ» խնկարկող ող- բերգության դիմաց։

Այդ երեկո հայրենի արվեստագիտուհին արժանացավ ոչ միայն բազմաթիվ ծաղկեփնջերի, այլեւ երկարատեւ ծա- փահարությունների, որոնց սիրողու- թյան սակ ամունեց նաեւ մի քանի գործ Սամվել Աղամյանից եւ, ան- շուշտ, Վահան Թեքեյանից։ Քնարկանա- բար, ծաղկեփնջերի արժանացավ նաեւ Ս. Աբգարյանը։

Երեկոյի բացումը կատարել էր հաստա- տության հայոց լեզվի եւ գրականու- թյան ուսուցչուհի, «Ազգ» օրաթերթի աշխատակից Վիոլետ Թաշճյանը, հա- կիրճ տեղեկություններ տալով ոչ միայն արվեստագիտուհու, այլեւ հայրենա- կան արմունկային արվեստի մասին։

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Բրյուսովի ինստիտուտը ջանում է պահպանել ավանդույթները

Բրյուսովի ռուսաց եւ օտար լեզու- ների մանկավարժական ինստիտուտը, տեխնիկումասարանի համապատասխան ֆակուլտետների հետ առաջատար դեր էր խաղում հանրակրթության ուսու- ցողական գործընթացի կազմակերպ- ման, ծրագրերի, դասագրքերի ստեղծ- ման գործում։ Կրթության բնագավա- ռում վերջին տարիներին ստեղծված խառնաշփոթի պատճառով, սակայն, ըստ գիտական գծով ինստիտուտի պրո- րեկտոր Ֆրիդրիխ Խլղաթյանի, «բու- հերը եւ գիտական հիմնարկները զրկ- ված էին այդ գործին մասնակցելու հնարավորությունից։ Գործնական ռու- սաց լեզվի եւ մեթոդիկայի ամբիոնը, մասնավորապես, ստիպված է պարզա- պես, որ այս տարի հանրակրթական դպրոցների համար գիտության եւ կր- թության նախարարության կողմից ռուսաց լեզվի, իբր, երաշխավորված ծրագրերի հետ Բրյուսովի անվան ին- ստիտուտը որեւէ առնչություն չունի, եւ այն պնդումը, թե ամբիոնը քննարկել եւ հավանություն է տվել այդ ծրագրե- րին, չի համապատասխանում իրակա- նությանը»։

Մեր հարցին, թե ինչպիսին է իրա- վիճակը Հայաստանում անգլերենի «գերակայության» հաստատումից հե- տո, պրն Խլղաթյանն ասաց. «Ռուսաց լեզվի եւ գրականության ֆակուլտետը ինստիտուտի հիմնադիր ֆակուլտետն էր։ Վերջին տարիների քաղաքական եւ սո- ցիալական տեղաշարժերից հետո հե- տաքրքրությունը ռուսերենի նկատմամբ որոշ չափով նվազեց, եւ ներկայումս ֆակուլտետի ուսանողները որպես երկ- րորդ մասնագիտություն ուսումնասի- րում են նաեւ օտար լեզու, որ ինքնին դրական երեւույթ է։ Դժբախտաբար, ֆինանսավորման պակասի պատճառ- դարձավ, որ երեսունի դասախոսների մի մասը հեռանա ինստիտուտից, բայց հիմնական կորիզը պահպանվել է, աշխատում է, եւ ֆակուլտետն առաջ- վա պես ինստիտուտի գլխավոր եւ ուղ- ղություն տվող մասն է»։

Ֆակուլտետի գործունեության մա- սին (այն այսօր կոչվում է ռուսաց եւ օտար լեզուների ֆակուլտետ) ավելի մանրամասն տեղեկություններ հաղոր- դեց վերջինիս դեկանը՝ մանկավար- ժական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ Էդվարդ Շահադունին։ Պրն Շահադունին նշեց, որ ֆակուլտետում դասավանդող 60 դասախոսների մեծ մասը գիտական աստիճաններ ունի, եւ դեկանատ լուրջ աշ- խատանք է տանում ուսումնական պրո- ցեսի կատարելագործման, նոր ուսում- նական պլանների ստեղծման, ուսա- նողների մանկավարժական պրակտի- կայի որակի բարձրացման ուղղու- թյամբ։ Վերջինիս արդյունքներին նվիր- ված գիտաժողովը հնարավորություն տվեց հանրագումարի բերել այդ ոլոր- տում առկա խնդիրներն ու անելիքնե- րը։ Չնայած դժվարություններին, ֆա- կուլտետի ամբիոններում հաջողու- թյամբ ընթանում են գիտամեթոդական աշխատանքները, դասագրքեր եւ ծրագ- րեր են կազմվում ռուսաց լեզվի ու- սուցման համար, հրատարակվում ամ- բիոններում ընդգրկված դասախոսնե- րի ժողովածուներ եւ հոդվածներ։ Մեծ ուշադրություն է հատկացվում գիտա- կան աշխատանքի հակում եւ հնարա- վորություններ ունեցող շնորհալի ու- սանողների համար համապատասխա- նաբար պայմանների ապահովմանը։ Գիտխորհրդի պարբերաբար անցկաց- վող նիստերում քննարկվում են օրախն- դիր պրոբլեմներ, բաժիններում ուսուց- ման կազմակերպման, գիտամեթոդա- կան աշխատանքների վիճակի պար- զաբանման, դիպլոմային եւ կուրսա- յին աշխատանքների անցկացման եւ այլ հարցեր։ Ուսանողական գիտական ընկերության շրջանակներում կազմա- կերպվում են մրցույթներ, ընթերցում- ներ, զեկուցումներ, հաճախ՝ միջնա- կարգ դպրոցների բարձր դասարաննե- րի դպրոցականների մասնակցու- թյամբ։ Հարմար առիթներով անցկաց- վում են արտալսարանային միջոցա- ռումներ, գրական-երաժշտական երե- կոներ։ Մասնավորապես, մեծ հետաքրք- րություն են առաջացրել Գարսիա-Լոր- կային, ռուս գրողներին նվիրված գրա- կան-երաժշտական կոմպոզիցիաները։ Ֆակուլտետի ««Ի՞նչ, ե՞րբ, որտե՞ղ»» թի- մը Հայաստանում գրավել էր առաջին տեղը. լայն արձագանք էին գտել բուլ- ղարերեն ընթերցումները եւ սլավո- նական գրական շաբաթը, որոնց մաս- նակցելու համար հյուրեր էին ժամա- նել Բուլղարիայից։ Այնպես որ, ուսա- նողական առօրյան շարունակում է աշխույժ մնալ, թեեւ, անշուշտ, կրում է մեր ժամանակների անխուսափելի կնիքը։

Հուսանք, որ հանրապետության նոր վարչապետի խոստացած հոգատարու- թյունը կրթության հիմնախնդիրների նկատմամբ կզգացվի ինչպես Բրյուսո- վի անվան ինստիտուտում, այնպես էլ երկրի մյուս բուհերում եւ այլ կրթօ- ջախներում։

Լ. Կ.

ԱԶԳ

Մարզական

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Երիտասարդական առաջնություններում նվաճած մեդալները ապագա հաջողությունների գրավականն են

Եվրոպայի երիտասարդական առաջնությունում հայ ծանրորդները նվաճեցին երեք մեդալ, իսկ համաշխարհային ստուգատեսում բռնցքամարտիկները՝ մեկ

ՀՐԱՅՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

Գաղտնիք չէ, որ Օլիմպոսի գագաթ տանող ճանապարհը դժվարին եւ փշոտ է: Այն սկսվում է մանկապատանեկան սպորտից եւ բազմաթիվ փոքր ու մեծ մրցումների բոհ ու բովով կոփելով մարզիկին, հասցնում նրան բաղձալի բարձունքին: Այդ ճանապարհի կարեւոր հանգրվաններից է միջազգային ասպարեզում եւ հատկապես պատանեկան ու երիտասարդական մրցաշարերում ցուցաբերած արդյունքները: Եվ որքան բարձր են դրանք, բնականաբար, մարզիկի վարպետության շնորհիվ, այնքան մեծ են հետագա խոշորագույն ստուգատեսներում սպասելիքները տվյալ մարզիկից:

Մինչ օրերս Պոլոնիայում եւ Հավանայում անցկացված ծանրամարտի Եվրոպայի երիտասարդական ու բռնցքամարտի աշխարհի երիտասարդական առաջնությունների մասնակիցների թվում են գալիք օլիմպիական խաղերի ապագա չեմպիոնները: Առավել եւս, որ ծանրամարտն ու բռնցքամարտը ավանդաբար բարձր ավանդույթներ են ունեցել մեր հանրապետությունում: Չնայած այն հանգամանքին, որ այս մարզաձեւերն այսօր օբյեկտիվ եւ սուբյեկտիվ պատճառներով դժվարին շրջան են ապրում, հայ երիտասարդները անմասն չմնացին խաղարկվող պարգեւներից:

Համաձայն որոշման Հայաստանը ներկայացրեցին բռնցքամարտի հանրապետական ֆեդերացիայի միջոցներով մրցախաղի մեկնած երեւանցիներ Արամ Ռամազյանը (51 կգ), Տիգրան Հակոբյանը (60 կգ) եւ Արմեն Նեզյանը (75 կգ), ինչպես նաեւ ավելի ուշ հովանավորների շնորհիվ թիմին միացած գյումրեցի Կարեն Ղազարյանը (67 կգ) ու աշտարակցի Մարատ Թովմասյանը (91 կգ): Չենք թաքցնում, որոշ սպասելիքներ ունեինք մեր մարզիկներից: Սակայն նրանցից միայն 60 կգ քաշային կարգում հանդես եկող Տիգրան Հակոբյանին հաջողվեց մրցանակային տեղ գրավել: Նախնական գոտեմարտերում նա հաղթեց Մեքսիկայի, Իսպանիայի եւ ԱՄՆ-ի պատվիրակներին:

Կիսաեզրափակիչում Տիգրանը ունենալով բացահայտ առավելություն բռնցքամարտիկի նկատմամբ, այնուամենայնիվ, դուրս մնաց հետագա պայքարից: Շահելով 3-րդ տեղի համար գոտեմարտը Հակոբյանն արժանացավ բրոնզե մեդալին: Մեկ այլ երեւանցի Արամ Ռամազյանը (51 կգ) բավարարվեց 5-րդ տեղով:

Ինչպես եւ սպասվում էր, առաջնությունում տոն տվեցին տանտերերը: Կուբացիները նվաճելով 8 ոսկե մեդալ, կրկին բարձր դրսեւորեցին բռնցքամարտի ազգային դպրոցի դասը: Նրանց հիմնական մրցակիցները ռուսներն էին, որոնք եւս կարող էին հավակնել «ոսկե» առատ բերք: Բայց եզրափակիչում նրանցից երկուսին հաջողվեց դառնալ աշխարհի երիտասարդական առաջնության հաղթող: Մեկական ոսկե մեդալ իրենց երկրներին բերեցին Ուկրաինայի եւ Գերմանիայի երիտասարդները:

Իսկ հայ երիտասարդների համար ավելի հաջող էր Չեխիայի մայրաքաղաքում անցկացված ծանրամարտի Հին աշխարհի առաջնությունը: Մեր երկիրը ներկայացնող երեք ծանրորդներն էլ տուն վերադարձան պարգեւներով՝ 2 արծաթե եւ մեկ բրոնզե: Ինչ խոսք, դրանք բարձրագույն կարգի պարգեւներ չեն, բայց արծաթն ու բրոնզը եւս ազնիվ մետաղներ են: Դրանք նվաճելու համար էլ քրտնաջան աշխատանք է հարկավոր: Այնպես որ, հուսանք դրանք ապագայում ոսկե փայլ կստանան: 76 կգ քաշային կարգում երեւանցի Արմեն Մելիքյանը նախ պոկում վարժությունում ցույց տվեց 150 կգ արդյունք, ապա եւ հրում մրցաձեւում բարձրացնելով 175 կգ ծանրություն, երկամարտի 325 կգ արդյունքով գրավեց երկրորդ տեղը: Էջմիածինցի Սոս Խաչատրյանը (108 կգ) պոկում վարժությունում իր կամքին ենթարկեց 170 կգ-անոց ծանրաձողը, իսկ հրում վարժությունում նրա ցուցանիշը 205 կգ էր: Ինչպես պարզվեց հետագայում, երկամարտի 375 կգ արդյունքը երկրորդն էր այս քաշային կարգում: Հոռոմ մեդալի հետ պայքարում առավել զարդ ցուցանիշի հասավ գյումրեցի Արտյոմ Կիրակոսյանը (64 կգ): Նա իր քաշային կարգում երրորդն էր երկամարտի 280 կգ արդյունքով: Տղաների ջանքերի շնորհիվ, Հայաստանի հավաքականը 30 երկրների թիմերի մեջ նվաճած մեդալների հաշվարկով գրավեց 7-րդ տեղը, իսկ թիմային հաշվարկում 13-րդ հորիզոնականը:

Անշուշտ, մեր բռնցքամարտիկների եւ ծանրորդների ելույթները դեռեւս կվերլուծեն համապատասխան մասնագետները: Իսկ մենք հուսանք, որ ապագայում հայ մարզիկները ավելի լավ [illegible] կուրախացնեն մարզասերներին եւ բարձր կպահեն Հայաստանի մարզական պատիվը:

ԹԲԻԼԻՍԻ

Մարզաշարի հաղթող ճանաչվեց հայկական զույգը

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թբիլիսիում ավարտվեց մարզական պարի միջազգային խոշոր մրցաշարը, որին մասնակցեցին նաեւ Հայաստանի 18 մարզիկներ: Հայկական զույգերն ընդհանուր առմամբ հաջող ելույթներ ունեցան, իսկ Էմիլյա Պողոսյան-Հովհաննես Ղոնձյան զույգը հաղթող ճանաչվեց մինչեւ 14 տարեկան հասակային կարգում:

Հիշեցնենք, որ Հայաստանում մարզական պարերի ֆեդերացիան (նախագահ՝ Արամ Զախրոյան) ստեղծվել է այս տարվա ապրիլ ամսին, իսկ վերջերս գրանցվել է ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից: Հայաստանի մարզական պարերի արվեստն արժանացավ մասնագետների բարձր գնահատականներին, իսկ Վրաստանի մարզապարի ֆեդերացիայի ղեկավարությունն այս առիթով շնորհակալական նամակ է ուղարկել Հայաստանի մարզական ղեկավարությանը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Մայրը սեփական կյանքի գնով փրկեց որդուն

Ոչ մի տարի չի անցնում առանց մարզական ողբերգությունների: Պայքարի լարվածությունը եւ հաղթանակի տենչը բթացնում է սեփական անվտանգության զգացողությունը եւ մարզիկը իր ամբողջ ունակություններն ուղղում է նպատակին հասնելուն: Տրիբունայում գտնվող մարզասերը հաղթանակ է ցանկանում իր կուռքին եւ մտովի օգնում է նրան: Սակայն ավտոարշավորդի եւ մարզասերի հեռակա-միությանը միջամտում է անհոգի տեխնիկան: Մեքենան դադարում է ենթարկվել վարորդին, ինչն էլ հանգեցնում է ողբերգության: ԱՄՆ-ի Վիրջինիա նահանգում անցկացված ավտոարշավում Վինջիլին Ջոնսոն հայտնվեց կառավարումը կորցրած մեքենայի առջեւ եւ սեփական կյանքի գնով փրկեց մեքենան վարող որդուն:

Հերթական փուլը նշանավորվեց վթարներով

ԱՄՆ-ում անցկացվեց «Նասկար» ավտոարշավի մրցումների հերթական փուլը: Այս անգամ էլ չհաջողվեց խուսափել վթարներից: Ավելին, երկու վարորդներ՝ Միկի Չիլտոնսը եւ Ջոն Գիլը ծանր վնասվածքներ ստացան:

Ամերիկացիները մրցակցությունից դուրս են

Ֆրանսիայում ուժերը չափեցին մոտոցիկլետային բազմամարտի աշխարհի առաջնության 4-րդ փուլի մասնակիցները: Մրցումների սկզբից առաջատարի դերը ստանձնեցին ամերիկացի մարզիկները: Նրանցից մեկը՝ Ջերեմի Մագրեթը, մրցակիցների համար անհասանելի էր եւ արդարացիորեն գրավեց առաջին տեղը: Ընդհանուր հաշվարկով առաջատարը ԱՄՆ-ի մեկ այլ ղասվիրակ Ջեմ էմիկն է: Առաջնության հերթական փուլը երկու շաբաթից կմեկնարկի Ճապոնիայում:

Լարված պայքար եվրոպացիների եւ ասիացիների միջեւ

Աշխարհի 10 ուժեղագույն բադմինթոնիստների թվում երկու դանիացիներ են եւ ութ ասիացի մարզիկներ: Կանանց լավագույնների շարքում Եվրոպայի ներկայացուցչությունն ավելի քիչ է: Դանուհի Կամիլա Մարտինը միայնակ է պայքարում Ինդոնեզիայի, Կորեայի եւ Չինաստանի մարզուհիների դեմ: Հոնկոնգի բաց առաջնության եզրափակիչում դանուհին հաղթեց աշխարհի լավագույն մարզուհի Դա Սուդիկնոյին Ինդոնեզիայից՝ 11-8, 11-7 հաշվով: Տղամարդկանց պայքարում հաղթեց Թայվանի պատվիրակ Պերմադին:

Բիլարդոն յուրօրինակ մանկավարժ է

Արգենտինյան «Բոկա Յունիորս» ակումբի մարզիչ Կառլոս Բիլարդոն պատժել է թիմի ֆուտբոլիստներին, նրանց տուգանելով 30 հազար դոլար: Արտասովոր պատժամիջոցի պատճառ է ծառայել այն, որ խաղից հետո խաղացողները մարզազգեստները փոխել են մրցակիցների՝ «Ինդեպենդենտի» ֆուտբոլիստների հետ: Բիլարդոն գտնում է, որ մարզազգեստը սուրբ է, որ պետք է պահպանել սան կամ մեքենայի պես: Այսպիսի անսովոր միջոցներով Բիլարդոն ուզում է փրկել թիմի հեղինակությունը, որը զիջել է նախկին դիրքերը եւ հայտնվել մրցաշարային աղյուսակի վերջնամասում:

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Աստղային Մայքլը «Տիեզերական Ջեմը» ֆիլմում

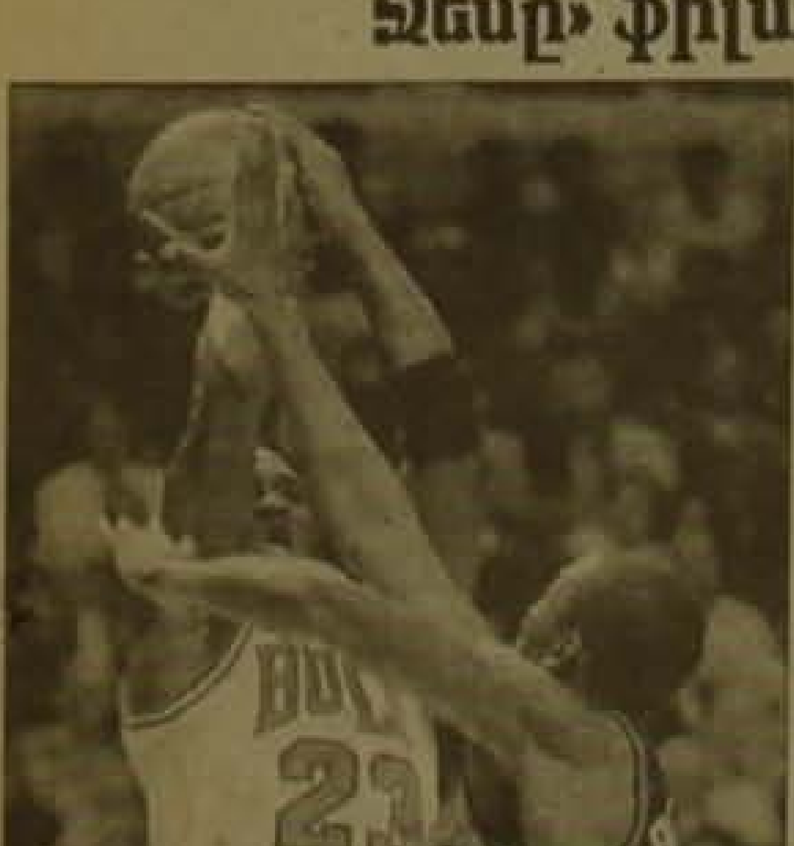

Աշխարհահռչակ բասկետբոլիստ Մայքլ Ջորդանին մասնագետներն ու մարզասերները անվանում են «աստղային Մայքլ», իսկ նրա խաղը համարում ֆանտաստիկ: Առավել զգայունները կասկածում են Մայքլին ոչ երկրային քաղաքակրթությունների հետ կապերի մեջ: Այդպիսի «աստղային» եւ ֆանտաստիկ անձի հանդեպ Հոլիվուդը չկարողացավ անտարբեր մնալ: Առաջիկա ֆիլմը կոչվում է «Տիեզերական Ջեմը»: Ջորդանին կինոնկարում առաջադրված է գլխավոր դերը եւ բոլորը վստահ են նոր ձեռնարկության հաջողությանը:

Հ. Ն.

Փոլ Գասկոյնը ամենախիստ պատիժը ստացավ

ՈՒԵՖԱ-ի կարգապահական կոմիտեն որակազրկել է Փոլ Գասկոյնին, որը Չեմպիոնների լիգայի 3-րդ տուրի

«Գլազգո Ռեյնջերս»-«Այաքս» խաղում հարվածել է մրցակցին: Գասկոյնը բաց կթողնի եվրոգավաթների 4 հանդիպում: Սա ՈՒԵՖԱ-ի երբեւէ ընդունված ամենախիստ պատիժն է:

Եվս մեկ իտալացի լքեց հայրենիքը

Յանրահայտ իտալացի ֆուտբոլիստ Ջանֆրանկո Զոլան պայմանագիր է կնքել անգլիական «Չելսի» ակումբի հետ: Բարձր աշխատավարձը եւ լոնդոնյան ակումբում հանդես եկող հայրենակիցների՝ Ջանլուկա Վիալլիի եւ Ռոբերտո Դի Մատեոյի երաշխավորությունները ստիպեցին նրան լքել հայրենիքը:

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Մարադոնան հերթական աղմկոտ պատմության հերոսն է

Բաց երեւույթին արգենտինյան ֆուտբոլը վերջնականապես կկորցնի առաջին մեծության աստղ Մարադոնային: Հերթական եւ արդեն անհայտ է թե որերորդ անգամ Դիեգոն պատմության հերոս [illegible] Այդպիսի [illegible] 20-ամյա մի կնոջ հայցով [illegible] թե Մարադոնան իր 7-ամյա աղջկա հայրն է: Երեւում է, [illegible] գործը բավականին լուրջ բնույթ է ընդունում, քանի որ մոտ օրերին Մարադոնան պետք է [illegible] գենետիկական անալիզ անցնի, որից էլ կպարզվի [illegible]:

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Մայք Թայսոնը եւ Էվենդեր Հոլիֆիլդը նախապատրաստվում են նոր գոտեմարտի

Էվենդեր Հոլիֆիլդի անսպասելի հաղթանակը Մայք Թայսոնի նկատմամբ աշխարհի բոլոր հեռուստադիտողների աչքում [illegible] Այժմ մեկնաբանությունների եւ քննարկումների դաշտն է: Ինչպե՞ս պատահեց, որ միայն վերջերս արդեն հեղինակությունից զրկված Հոլիֆիլդը շահեց գոտեմարտը, որի ելքը, թվում էր, նախօրոք կանխորոշված է Թայսոնի օգտին:

Արհեստավարժ բռնցքամարտի այս շոուն դիտելու համար Լաս Վեգաս էին ժամանել աշխարհահռչակ անձնավորություններ, որոնց թվում էին [illegible] Ջոնը: Հոլիֆիլդի [illegible] Բոլորը սպասում էին Մայքի հաղթանակին, սակայն Հոլիֆիլդը [illegible]

«[illegible]» Թայսոնին իր խաղ [illegible] [illegible]:

«Էվենդերը հաղթեց», [illegible] Թայսոնը: «[illegible]»:

Դե, իսկ Հոլիֆիլդը Թայսոնից [illegible] է նրա համար, [illegible] Մայքը [illegible]:

Ազգ օրաթերթի համակարգչային ծառայությունը կարող եք դպագրել

Գովազդների
Բրոշյուրների
Լոգոտիպերի
Անցաթղթերի
Կնիքների
Բլանկների
Հրավիրատոմսերի
Ֆիրմային ոճի
Օրացույցների
Այցետոմսերի
Բուկլետների
Գրքերի
ձեւավորում

Հասցեն՝ Երեւան, Հանրապետության 47
հեռ. 581841

Աշխատանքները կկատարվեն
Apple Macintosh, LaserMaster 1200 համակարգով

«ԲԻԶՆԵՍ-ՏՈՒՐ»-ը
հրավիրում է
ԵՐԵՎԱՆ–ՍՏԱՄԲՈՒԼ–ԲՈՒԼՂԱՐԻԱ
Դիմել «Երիտասարդ» հյուրանոց 2-րդ մասնաշենք, 415 սենյակ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
2 սենյականոց բնակարան
Նորքի IV զանգվածում:
ՀԵՌԱԽՈՍ՝ 63-20-39

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ մաքսի տարածման գործակալությունը հայտնում է, որ շարունակվում է Հայաստանի Հանրապետության, Ռուսաստանի Դաշնության եւ ԱՊՀ երկրների թերթերի եւ ամսագրերի բաժանորդագրությունը: Եթե ցանկանում եք բաժանորդագրվել (կանխիկ կամ փոխանցումով), դիմեք փոստային 10-րդ բաժանմունք (Հանրապետության հրապարակ): Դուք կարող եք բաժանորդագրվել եւ ստանալ ցանկացած հասցեով կամ փաթեթի ձեւով Ձեզ համար հարմար կրպակից:

Հիշեցնում ենք, որ բաժանորդագրության վերջին ժամկետը ՌԴ եւ ԱՊՀ երկրների թերթերի եւ ամսագրերի համար ս. թ. դեկտեմբերի 2-ն է, իսկ ՀՀ թերթերինը եւ ամսագրերինը ս. թ. դեկտեմբերի 16-ը:

ՀՀ ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱՐԱԾՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

«ԿՐԵԴԻՏ-ԵՐԵՎԱՆ»
ԲԱՆԿԸ

իր հաճախորդներին, բոլոր ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց առաջարկում է

«ԿՐԵԴԻՏ-ԵՐԵՎԱՆ»
ԲԱՆԿԻ

անվանական չեկեր, թողարկված Նյու Յորքի Republic National Bank-ի City Bank-ի կողմից: Ձեր բերելով դրանք, դուք ապահովված եք կանխիկ տարադրամի տեղափոխման հետ կապված բոլոր խնդիրներից:

Աշխարհի ցանկացած կետում դուք կարող եք բանկ ներկայացնելով ստանալ Ձեր չեկում նշված գումարը, որի երաշխիքն են Republic National Bank-ը եւ City Bank-ը:

«ԿՐԵԴԻՏ-ԵՐԵՎԱՆ»
ԲԱՆԿԸ

առաջարկում է իր ծառայությունները միջազգային հաշվարկների ասպարեզում: Մեր թղթակից բանկերի լայն ցանցի միջոցով ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձինք կարող են գումարներ փոխանցել աշխարհի ցանկացած երկիր եւ վճարումներ ստանալ աշխարհի ցանկացած երկրից:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երիտասարդության եւ ուսանողների միջազգային կապերի եւ փոխանակման Հայկական կենտրոնը (ACE) եւ «Դվինինտերշին» ՍՊԸ-ն Երեւանի թիվ 8 ուսումնարանում կազմակերպում են միամյա անվճար ուսուցում ավտոմեքենաների նորոգում եւ էլեկտրագազազեռակցում մասնագիտություններով:

Շրջանավարտները կտեղավորվեն աշխատանքի:

Բարձր առաջադիմությամբ սովորողները կստանան 4000 դրամ կրթաթոշակ:

Սովորողներին տրվում է նաեւ վարորդական իրավունք:

Գործերն ընդունվում են ամեն օր ժամը 9^{00}–18^{00}, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից:

Պարապմունքները դեկտեմբերի 1-ից:

Ներկայացնել՝
Միջնակարգ կրթության վկայական,
տեղեկանք բժշկից,
4 լուսանկար (3x4 սմ):

Դիմել
ACE
Երեւան, Իսահակյան 28, սենյակ 5
Հեռ. 56-79-85
Երիտասարդական մետրոյի մոտ

Թիվ 8 ուսումնարան
Երեւան, Քանաքեռի ՀԷԿ
հեռ. 23-52-90, 23-54-01

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի հատուկ դասընթացների բաժինը հրավիրում է

հետեւյալ համակարգչային դասընթացներին՝

Ծանոթություն DOS, Norton, Windows միջավայրերին

Խումբ I	Խումբ II
Նոյեմբերի 18,1996	Նոյեմբերի 19, 1996
Նոյեմբերի 21, 1996	Նոյեմբերի 22, 1996

Word 6.0 for Windows: Առաջին փուլ

Խումբ I	Խումբ II
Նոյեմբերի 25,1996	Նոյեմբերի 26, 1996
Նոյեմբերի 30, 1996	Նոյեմբերի 29, 1996

Word 6.0 for Windows: Երկրորդ փուլ

Խումբ I	Խումբ II
Դեկտեմբերի 2, 1996	Դեկտեմբերի 3, 1996
Դեկտեմբերի 5, 1996	Դեկտեմբերի 6, 1996

Excel 5.0 for Windows: Առաջին փուլ

Խումբ I	Խումբ II
Դեկտեմբերի 9,1996	Դեկտեմբերի 10, 1996
Դեկտեմբերի 12, 1996	Դեկտեմբերի 13, 1996

Excel 5.0 Windows: Երկրորդ փուլ

Խումբ I	Խումբ II
Դեկտեմբերի 16, 1996	Դեկտեմբերի 17, 1996
Դեկտեմբերի 19, 1996	Դեկտեմբերի 20, 1996

Accecss 2.0 for Windows: Առաջին փուլ

Խումբ I	Խումբ II
Դեկտեմբերի 23, 1996	Հունվարի 7, 1997
Դեկտեմբերի 24, 1996	Հունվարի 9, 1997

Accecss 2.0 for Windows: Երկրորդ փուլ

Խումբ I	Խումբ II
Հունվարի 13, 1997	Հունվարի 14, 1997
Հունվարի 16, 1997	Հունվարի 17, 1997

- Դասընթացները տեղի կունենան Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում, համակարգչային լաբորատորիայում, ժամը 16:00-ից մինչեւ 20:00-ը: Դասերը կընթանան հայերեն լեզվով
- Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ նոյեմբերի 15, ՀԱՀ-ի 19 ա սենյակում:
- Յուրաքանչյուր խմբում կընդգրկվեն առաջին 15 գրանցվածները
- Յուրաքանչյուր դասընթացի համար արժեքն է 7.560 դրամ: Այն դիմորդները, ովքեր միաժամանակ կգրանցվեն 4 եւ ավելի դասընթացներին, կվճարեն 10 տոկոս զեղչ

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58

ՍՓՅՈՒՌ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» ԲԱԶՄԱԼԵԶՈՒ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔԸ «Եվրասիա» հիմնադրամի աջակցությամբ USAID-ի միջոցներով:

Ձեռնարկությունների մասին տեղեկությունները ներկայացված են անգլերեն եւ ռուսերեն լեզուներով, ապրանքների եւ ծառայությունների ցուցիչը անգլերեն, հայերեն, ռուսերեն, ֆրանսերեն, իսպաներեն եւ արաբերեն լեզուներով:

Հրատարակիչ «ՍՓՅՈՒՌ» ՍՊԸ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔԸ ԿԱՐԵԼԻ Է ՁԵՌՔ ԲԵՐԵԼ ԹԵՐԹԻ ԿՐՊԱԿՆԵՐԻՑ ԿԱՄ «ՍՓՅՈՒՌ» ՍՊԸ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿԻՑ.

Փավստոս Բուզանդի 1/3, 1-ին հարկ
☎ 58-13-51, 58-91-67

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
Թուրքական առնապան
UĞUR
ՀԵՌԱԽՈՍ՝ 74-46-44

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

երկու առանձնատուն միջանկյալ 250 քմ այգով (մեկը՝ 5 սենյակով, կրկնակի խոհանոց, լողարան, զուգարան՝ շքեղ վերանորոգված), մյուսը՝ 80 քմ նկուղ-ավտոտնակով եւ բնակելի երկու հարկով (առանց ներքին հարդարանքի) «Ջվարթնց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ):

Զ ա ն գ ա հ ա ր ե լ
27-22-57 (ժամը 10^{00}–17^{00}) կամ
58-33-26 (ժամը 18^{00}-ից հետո):

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ս/թ նոյեմբերի 16-ին, ժամը 11^{00}-ին, Հայկական հանրագիտարանի գլխավոր խմբագրության դահլիճում (Թումանյան 17, 4-րդ հարկ) տեղի կունենա «Ջավախք» հայրենակցական-բարեգործական միության 6-րդ համաժողովը: Հայրենակիցների համար մուտքն ազատ է:

«Ջավախք» ՀԲՄ նախագահություն

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Նոյեմբերի 15-ին ժամը 14-ին, Գրողների միության մեծ դահլիճում տեղի կունենա հանդիսություն նվիրված հայրենադարձության 50-ամյակին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության մրցանակաբաշխություն

Թեքեյան մշակութային միությունը հայտարարում է գրականության, կերպարվեստի, երաժշտության, կինոյի եւ թատրոնի բնագավառների 1996 թվականին հրատարակված, ստեղծված մեկական լավագույն ստեղծագործության մրցանակաբաշխություն:

Մրցանակակիր ստեղծագործությունների համար սահմանվել է 500-ական ԱՄՆ դոլար:

Մրցանակային հանձնաժողովը աշխատանքները կընդունի հայտարարության հրապարակման օրից երկու ամսվա ընթացքում:

Հայտերը ներկայացնել Թեքեյան մշակութային միության գրասենյակ:

Հասցեն՝ Կորյունի 19 ա, 3-րդ հարկ:
Տեղեկությունների համար զանգահարել
528599 հեռախոսահամարով

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹԵՔԵՅԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ – ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ 589167, 581351

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 2223. Տպաքանակը 4000. Ստորագրված է տպագրության՝ 13. 11. 1996. Գինը՝ 75 դրամ